

ΘΕΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ
ΖΩΗ

ΕΝ ΤΗ ἉΓΙΑ
ὈΡΘΟΔΟΞῃ ἘΚΚΛΗΣΙΑῃ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

ἘΝ Τῇ ἉΓΙΑ ὈΡΘΟΔΟΞῃ ἘΚΚΛΗΣΙΑΙ

Πρώτη Ἐκδοσις, Σαντιάγο τῆς Χιλῆς 2023

Πάντα τὰ δικαιώματα κατεχόμενα, Βασίλειος Αρχιεπίσκοπος Σαντιάγω.

Ἐναρκτήριοι Λόγοι.

Ἐν ἀρχῇ τῶν ἐμῶν λόγων, ἠρώτησα αὐτὸν δοῦναί μοι δύναμιν, εἰρήνην καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἔδωκέ μοι ἀσθένειαν ἵνα διδάξῃ με τί ἐστὶ ταπεινοφροσύνη, ἀκαταστασίαν ἵνα μάθω πῶς ἀντιμάχεσθαι τὸν φόβον, πτωχείαν ἵνα κατανοήσω τί ἐστὶν ἡ εὐσπλαγχνία.

Ὁ Θεὸς παιδεύει ἡμᾶς, ποιῶντας ἡμᾶς, ἰδίως ἐν τῇ παρουσίᾳ περιόδῳ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, συμπορεύεσθαι τῷ Κυρίῳ καὶ ἀναβαίνειν εἰς τὸν Γολγοθᾶν, λευκαίνει τὴν ζωὴν ἡμῶν «ὡς χρυσίον ἐν χωνευτηρίῳ» καὶ προσκαλεῖται ἡμᾶς εἰς αὕξησιν τῆς πίστεως, ἵνα δυνηθῶμεν εἶναι ἀληθεῖς ἀκόλουθοι τοῦ Χριστοῦ.

Ἡμεῖς εἴμεθα προνομιούχοι, διότι δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ εὕρωμεν ἐν ἑαυτοῖς ἐκείνην τὴν φλόγα τῆς ζωῆς, ἣν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἔδωκεν ἡμῖν κατὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα ἡμῶν, ἐκείνην τὴν φλόγα, ἣτις καθ' ἡμέραν ὁ κόσμος ἐπιχειρεῖ νὰ κατασβέσῃ, ἐκείνην τὴν δύναμιν, ἣν οἱ κυβερνῶντες τὸν κόσμον ἐπιχειροῦσι νὰ ἀσθενίσουν ἵνα ἡμᾶς κατακυριεύσωσιν.

Ἡ ἀγαπημένη ἡμῶν Παναγία Θεοτόκος δείκνυσιν ἡμῖν πῶς ἀκολουθεῖν τὸν ἀγαπημένον αὐτῆς Υἱὸν κατ' εἰκόνα αὐτῆς, ἐν σιγῇ, προσευχῇ καὶ ἀφοσιώσει.

Ὡς μέγα ἐστὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τοῦ δόντος ἡμῖν τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἵνα εὕρωμεν σωτηρίαν καὶ τὴν ἀγαπημένην ἡμῶν Θεοτόκον ἵνα κατανοήσωμεν ὅτι δυνατὸν ἐστὶν ἀκολουθεῖν αὐτόν.

Ἡ αὐξησης ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μετὰ τὸ παιδευθῆναι καὶ ζῆσαι ἐπὶ πλέον τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔοικε τῇ ἀναγεννήσει καὶ ἔστιν ὡς ἀληθῶς ἐπιστροφή εἰς τὴν ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, διότι εἶναι ὀλική μεταβολὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος εἰς τὸ δέον γενέσθαι. Ἡ Ὁρθοδοξία ἐστὶ πολὺ περισσότερον τῆς ἀπλῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀλλὰ τρόπος τοῦ ζῆν, τοῦ φρονεῖν καὶ δέσμευσις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἑαυτούς.

Ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐστὶν ὀλοκληρωτικὴ ζωὴ, ἣτις γεννᾶται διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, καὶ ἡ ἀσφαλὴς ὁδὸς πρὸς σωτηρίαν, οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ὑπάρχει. Τὸ εἶναι Ὁρθόδοξον σημαίνει τὸ ζῆν καθὼς ὁ Κύριος ἐδίδαξε τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους νὰ ζῶσιν, τὸ εἶναι συνεπὴς πρὸς τὰς διδασκαλίας τὰς περιεχομένας ἐν τοῖς Ἀποστολικοῖς Κανόσιν, τοῖς ἁγίοις κανόσιν τοῖς ἀναφνεῖσιν ἐκ τῆς φωτίσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τοὺς Ἁγίους Πατέρας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῆς ἁγίας παραδόσεως.

Αὗται αἱ σελίδες εἰσὶν ἐπιχείρημα φιλόδοξον μεταδοῦναι ὅσα ὁ Θεὸς ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἀγάπῃ ἔδωκέ μοι, εἰσὶ μίγμα ἐμπειριῶν καὶ γνώσεως, εἰσὶν ἐπιχείρημα θεολογεῖν ποιοῦντα τὴν ζωὴν ἐκ τῆς θεολογίας.

Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν καὶ τὴν λίαν ἀγαπημένην μου Θεοτόκον διὰ τὸ μέγα δῶρον τοῦ εὐρεῖν τὴν ὁδὸν ταύτην καὶ ἐλπίζω ὅτι αὐταὶ αἱ γραμμαὶ θὰ βοηθήσωσι τοὺς ἔχοντας τὴν ὑπομονὴν νὰ ἀναγνῶσιν αὐτὰς νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ θαῦμα τοῦ ζῆν αὐτήν.

† Βασίλειος (Κ.Κ. Σαλβαδόρ Γανδούλφο Τ.) Αρχιεπίσκοπος Σαντιάγω καὶ πάσης Ἀμερικῆς

Τὸ Σχίσμα τοῦ 1054, Τινὰ Ἱστορικά.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς πρώτης χιλιετίας διηρέθη κατὰ δογματικὰς, θεολογικὰς, γλωσσικὰς, πολιτικὰς καὶ γεωγραφικὰς γραμμάς. Τῷ 1054, ὁ Πάπας Λέων Θ' τῆς Ρώμης καὶ ὁ Πατριάρχης Μιχαὴλ Α' Κηρουλάριος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀμοιβαίως ἀφώρισαν ἀλλήλους. Αὕτη ἡ προᾶξις ἤγαγεν εἰς τὸ μέγα σχίσμα μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Μιᾶ θερινῇ ἡμέρᾳ τοῦ 1054, μετὰ θερμὴν ἔριν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα, Καρδινάλιος Οὐμβέρτος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὸν κύριον τόπον λατρείας τῆς πόλεως, ἔθηκεν ἔγγραφον ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ταχέως. Ἦτο λίβελλος ἀφορισμοῦ στρεφόμενος κατὰ μελῶν τῆς Ὅρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας μέχρι τότε ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἦτο μέρος. Ὑπάρχει γενικὴ ὁμοφωνία ὅτι αὕτη ἡ ριζοσπαστικὴ χειρονομία ἐσήμανε τὴν ἀρχὴν τοῦ Μεγάλου Σχίσματος, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία, ἡνωμένη ἐν τοῖς πρώτοις χιλίοις ἔτεσι τῆς Χριστιανοσύνης, διηρέθη, γεννῶσα τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ ἱστορία, φυσικὰ, εἶναι πολυπλοκωτέρα. Ἐπὶ τῷ τέλει τῆς πρώτης χιλιετίας, ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας εἶχε ἤδη διαρραγῆ. Πεντακοσίους ἔτη

πρότερον, πολύπλοκοι διαφωνίαι περὶ τῆς φύσεως τοῦ Χριστοῦ εἶχον ὀδηγήσει εἰς ρήξιν μετὰ τὴν Σύνοδον τῆς Χαλκηδόνος τῷ 451.

Ἀλλὰ καὶ ἡ στιγμή, ἡ κοινῶς θεωρουμένη ὡς καμπή, ἦτο προϊόν τοῦ μεγάλου ἐγωισμοῦ τοῦ Καρδινάλιου Οὐμβέρτου, τῆς διαλύσεως τῆς ἀρχικῆς Πενταρχίας.

Ἡ Γνησία Ὁρθοδοξία.

Ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ Πολέμου τοῦ 1922, ἐγκαθιδρύθη ἐν Ἑλλάδι στρατιωτικῶς ἐλεγχόμενον ὀλοκληρωτικὸν καθεστῶς, οὗ προσωρινὸς ἀρχηγὸς τῆς κυβερνήσεως ἦτο ὁ Ἑλλην Στρατηγὸς Νικόλαος Πλαστήρας, ὅπερ θὰ ἠκολούθει μετὰ μῆνας διὰ τῆς ιδρύσεως τῆς Δευτέρας Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὁ καταστατικὸς χάρτης καθ' ὃν ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἠσκήτει τὰς συνόδους αὐτῆς ἀνεξαρτήτως καὶ ἐλευθέρως εἶχε καταργηθῆ· ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος, λειτουργῶν ὡς πρωτεύων, καθηρέθη ὑπὸ νέου ἀντιβασιλέως, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἤδη προβιβασθέντος εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, τὸ νέον καθεστῶς ἀπῆτει τὴν σύμπνοιαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ κράτος, καὶ τοῦτο περιελάμβανε δήλωσιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνοδον τὸν Δεκέμβριον, καθ' ἣν ἐτάχθη ὅπως τὰ πολιτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἡμερολόγια ταυτισθῶσιν, οὕτω σχηματίζοντα ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἡμερολόγιον. Συνεπῶς, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ἔχων τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου, διὰ τῆς ἐπιτροῆς τῶν ὑπουργείων τῆς νέας κυβερνήσεως, κατῴρθωσε νὰ πείσῃ τὸν τότε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἀποδεχθῆ τὸ μεταρρυθμισθὲν ἡμερολόγιον. Λαβὼν ἄμεσον ἀντίδρασιν παρὰ τῶν Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων καὶ Ἀλεξανδρείας, οἵτινες σοφῶς ἐφοβοῦντο

ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὕτη θὰ ἀπειλεῖ τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Κοινωνίας ἐν τῷ κόσμῳ. Μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἢ θέσις τῆς ἑδρας Ἀλεξανδρείας θὰ μετεβάλλετο ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως, ὅτε ὁ Μελέτιος Μεταξάκης, Ὁρθόδοξος ἱεράρχης συνδεδεμένος μετὰ τῆς Τεκτονισμοῦ καὶ τοῦ Σκιεντισμοῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας (Αἰγύπτου), ὅστις μονομερῶς προήγαγε τοῦτο τὸ «ἐπιστημονικῶς ἀναθεωρημένον» ἡμερολόγιον ἐν «πανορθοδόξῳ» συνόδῳ, οὕτω ἀναγκάζων ἄλλους Ὁρθοδόξους ἱεράρχας νὰ ἀκολουθήσωσιν αὐτό. Ἐν τούτοις, δεόν σημειωθῆναι ὅτι προηγουμένως, οἱ Πατριάρχαι καὶ οἱ ἱεράρχαι πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Συνόδων εἶχον καταδικάσει δι' ἀναθέματος καὶ ἀφορισμοῦ πάντα τὸν χρησιμοποιῶντα τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἢ τὸ «νέον ἡμερολόγιον». Ἡ καταγωγὴ τοῦ «νέου τούτου ἡμερολογίου», γνωστὸν ὡς «ἀναθεωρημένον Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον», ὀφείλεται εἰς τὰς μελέτας Σέρβου ἀστρονόμου ὀνόματι Μιλουτίν Μιλάνκοβιτς λόγῳ τῆς βαθμιαίας ὑστερήσεως τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου.

Οὕτως, διὰ τὰς Ὁρθοδόξους κοινότητας τὰς ἐμμενουσας εἰς τὸ ἀρχικὸν ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον ἢ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, αἱ Ἐκκλησίαι αἱ ἐμπεσοῦσαι εἰς σοβαρὰς κανονικὰς συνεπείας ἦσαν: Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ρουμανικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Βουλγαρικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Οὐχὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει, σήμερον ὑπάρχουσιν ἕτεραι πλείονες δικαιοδοσίαι αἵτινες συνεχίζουσιν νὰ χρησιμοποιῶσι τὸ ἀρχικὸν ἡμερολόγιον, ἀλλὰ τινὲς αὐτῶν εἰσὶν ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔξω τῆς Ρωσίας, τὸ

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, μεταξύ ἄλλων αὐτονόμων Ὁρθοδόξων δικαιοδοσιῶν.

Ὁ Παλαιομερολογιτισμός.

Παλαιομερολογῖται Ὁρθόδοξοι, γνωριζόμεθα διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου ἢ ὡς «Παλαιομερολογῖται», «Παλαιομερολογῖται» ἢ «Παραδοσιακοὶ Ὁρθόδοξοι» εἰς κλάδον πιστῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1924 ἐδήλωσαν τὴν διαφωνίαν αὐτῶν πρὸς τινὰς δικαιοδοσίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, αἵτινες μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐκείνην ἐγκατέλιπον τὴν χρῆσιν τοῦ ἀρχικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου Ἰουλιανῆς θεμελιώσεως ἢ τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ἵνα χρησιμοποιήσωσι τὸ ἡμερολόγιον τὸ γνωστὸν ὡς Γρηγοριανὸν (ἀρχικῶς ἐγκριθέν ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου ΙΓ') ἢ τὸ «ἀναθεωρημένον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον». Καθὼς προεῖπον ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι αἱ ἀποδεξάμεναι τοιαύτην ἀλλαγὴν κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῶν ἀληθινῶν Ὁρθοδόξων ὡς «αἰρετικάι», οὐχὶ καθ' ἑαυτάς διὰ τὴν χρῆσιν τοιούτου ἡμερολογίου, ἀλλὰ διὰ τὰς οἰκουμενιστικὰς συνεπείας τὰς ὁποίας αὕτη ἐπροκάλεσεν.

Ἐν ἔτει 1925 τὸ μάλιστα ἐπιφανὲς γεγονός συνέβη: μέγας φωτεινὸς σταυρὸς ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπὲρ παλαιομερολογιτικῆς ἐκκλησίας (τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Ὑμηττῷ Ἀθηνῶν), κρυπτομένης διὰ τὸν διωγμὸν, ὅστις ἐθαυμάσθη ὑπὸ ἑκατοντάδων ἀνθρώπων ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πολλῶν τῶν μαρτύρων διακεκριμένων προσώπων τῆς κοινωνίας καὶ αὐτῆς τῆς ἀστυνομίας ἐλθούσης ἵνα συλλάβῃ τὸν θόρυβον τὸν προκληθέντα ὑπὸ τοῦ γεγονότος τούτου, καὶ πολλοὶ τῶν παρόντων μετεστράφησαν ἐκείνην τὴν νύκτα.

Τὰ χαρακτηριστικὰ ἄτινα διακρίνουσι τοὺς Ἀληθινούς Ὀρθοδόξους εἰσὶν ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ ἀποδοχὴ τῶν Ἁγίων Κανόνων καὶ ἡ ἀπόρριψις τοῦ παν-οἰκουμενισμοῦ ἢ τοῦ ψευδοῦς οἰκουμενισμοῦ.

Τὰ Πρῶτα βήματα. Τὸ λαλεῖν περὶ λειτουργίας ἐστὶ τὸ λαλεῖν περὶ εἰκόνων καὶ ἐσχατολογίας, Χριστολογίας καὶ ἐν γένει αἱ σχέσεις εἰσὶ πάντοτε ἀμφίδρομοι, ἡ πληρότης εὐρίσκεται ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ τῆς Θεολογίας ἡμῶν καὶ αὕτη δύναται συνοψισθῆ ὡς "θεολογία μὴ βιωθεῖσα οὐκ ἔστι θεολογία", ὅπερ αὐτομάτως μετατρέπει τὸν βίον εἰς θεολογίαν καὶ πηγὴν πνευματικότητος, οὐκ ἔστι θεολογία ἄνευ βίου καὶ ὁμοίως οὐ δύναται ὑπάρξαι βίος ὅστις οὐ γίνεται θεολογία. Ἡ ἀπλότης τῆς δηλώσεως ταύτης κρύπτει βαθύτατον βίωμα τοῦ τί οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν ἐβούλοντο καταλιπεῖν ἡμῖν: προσευχὴν, βαθὺν βίον πίστεως, ἀφοσίωσιν, τοῦτο ἦν τὸ παράδειγμα δι' οὗ ἔζησαν, ὡς τοιοῦτοι πρῶτον μὲν ἀνεχώρησαν ὡς ἐρημίται καὶ ἔπειτα ἀνεδείχθησαν ἵνα παραδώσωσιν ὅσα ἐπέτυχον ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ἡσυχίας ἢ τῆς ἀσκήσεως ἐν τῇ πνευματικῇ καθοδηγήσει.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ μοναχισμοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πίστεώς μας σηματοδοτεῖ ὁδὸν ἐνδοσκοπήσεως καὶ προσευχῆς ἣτις ζωογονεῖται ἐν τῇ Θεῖᾳ Λειτουργίᾳ, τοῦτο συνεπάγεται ὅτι μόνον ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ εὐρίσκομεν τὴν δύναμιν ἵνα ὑπερνικήσωμεν πᾶσαν ἀντιξοότητα καὶ ἐν τῇ κοινότητι ἔνθα ὑπάρχει ἡ στήριξις τῶν ἀδελφῶν καὶ ἡ χεὶρ βοηθείας (τουλάχιστον οὕτως ὀφείλει).

Νομίζω ὅτι πάντες ἡμεῖς, καὶ θέλω τονίσει πάντες ἡμεῖς, κεκλήμεθα ἵνα ζήσωμεν, κατὰ μείζονα ἢ ἐλάσσονα βαθμόν, τὴν ζήτησιν τῆς ἐσωτερικῆς σιγῆς ἔνθα ὁ Θεὸς λαλεῖ ἡμῖν, ἵνα γένωμεν ἡσυχασταί, οὕτως ὄντες ἄνδρες με καρδίαν πλήρη ἐπιθυμίας τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο

ζητοῦμεν πῶς νὰ ἐλευθερώσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν ἀπὸ τῶν παθῶν αὐτῶν ἵνα εὕρωμεν τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ τὴν καλλονὴν πάντων τούτων καὶ ἡ καλλονὴ πάντων τούτων ἐστὶν ὅτι ὁ Θεὸς ἐνταυθά ἐστίν, ἡ Βασιλεία ἐνταυθά ἐστίν, οὐκ ὀφείλομεν ἀναμένειν ἵνα βιώσωμεν αὐτήν, οὐκ ὀφείλομεν ἀποθανεῖν ἵνα γένωμεν ἅγιοι, ὁ Χριστὸς ἐσήμανεν ἡμῖν τὴν ὁδόν. Τὸ ζῆν τὴν πίστιν ἡμῶν ἐστὶ τὸ ζωογονεῖν τὴν Βασιλείαν, ἐστὶ τὸ εἰσέρχεσθαι εἰς ἐσωτερικὸν ναὸν καὶ ἀπαντᾶν κόσμον ζωῆς καὶ φωτὸς ὁδηγοῦντα ἡμᾶς εἰς λατρείαν καὶ θεωρίαν. Αἱ εἰκόνες ποιοῦσιν ἡμᾶς προσεύχεσθαι, κινοῦσιν ἡμᾶς εἰς προσευχήν, διότι ἐν αὐταῖς θεωροῦμεν τὴν καθαρότητα τῆς ἀγάπης, τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν πραγματικότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅστις γίνεται παρῶν καὶ ζῆ ἐν ἐκάστη αὐτῶν καὶ ἐν ἐκάστῳ ἡμῶν.

Οἱ ναοὶ ἡμῶν εἰσὶ μίγμα οὐρανοῦ καὶ γῆς, οὕτως διδάσκοντες ἡμᾶς ὅτι τὸ βίωμα τῆς πίστεως ἐστὶ τι καθημερινόν, ὅτι ὁ Λόγος ἐστὶν ὁ ἄρτος ἡμῶν καὶ ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ὑπάγειν μόνον μίαν ἡμέραν ἵνα κοινωνήσωμεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Θεῖαν Λειτουργίαν ταῖς Κυριακαῖς καὶ ἔπειτα πράττειν ὅ τι θέλομεν, ἀλλ' ὅτι ὁ βίος ἐστὶ συνέχειά τις τῶν μαθηθέντων καὶ ληφθέντων ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ τῆς συναντήσεως καὶ ὅτι τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἅτινα ἐλάβομεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Κοινωνίᾳ εἰσὶν ἡ ἀρχὴ ὁδοῦ τινὸς καὶ οὐ στιγμῆς, ἐστὶ τὸ ποιεῖν τὴν θεολογίαν γίνεσθαι τὸν βίον ἡμῶν, διὰ τοῦ μετατρέπειν τὸν βίον εἰς θεολογίαν καὶ τὴν θεολογίαν εἰς αὐτὸν τὸν βίον, ἐρειδομένην εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἡμεῖς ἐσμεν ζῶσαι πηγαὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κεκλήμεθα συνεπῶς ἵνα κατηχώμεν δι' ὑποδείγματος, οἱ λόγοι εἰσὶ σπέρματα ἅτινα δύνανται ἢ οὐ δύνανται πεσεῖν εἰς γῆν καλὴν καὶ βλαστήσαι, ἀλλὰ τὸ ὑπόδειγμα σηματοδοτεῖ καὶ ἐὰν μὴ θέλωμεν ἀποδέξασθαι αὐτό, ἀφίνει τὸ σημάδι αὐτοῦ. Ἐκαστος ἡμῶν, βαπτισθεὶς,

κέκληται ἵνα ζήση τὴν πίστιν καὶ παραδώσῃ αὐτὴν καθὼς ἡ Ἐκκλησία ἔπραξε δι' ἐτῶν, ἡ πίστις οὐκ ἔστι τι ὃ ὀφείλομεν τηρεῖν καὶ κρύπτειν, ἐστὶ λύχνος καὶ οὐ δύναται κρυφθῆναι, ὀφείλει λάμπειν. Ἡ ἱστορία τῆς πίστεώς μας λέγει τοῦτο, ἐπὶ αἰῶνας μετεδόθη ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τοῦ ὑποδείγματος, ὁ θάνατος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦν ὑπόδειγμα ἀφοσιώσεως καὶ κατήχησις ζωῆς, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ σιγὴ τῆς Θεοτόκου ἦσαν ὑποδείγματα τοῦ πῶς ὀφείλομεν ζῆν τὴν ἀφοσίωσιν ἡμῶν, ποιῶσαι τὸν Θεάνθρωπον λάμπειν καὶ ἀποθνήσκουσαι ἡμῖν ἵνα Αὐτὸς ζῆ καὶ κινή τὸν κόσμον.

Ἡ σιγὴ τῆς Παναγίας ἦν, νομίζω, τὸ πρωτεύον ὑπόδειγμα τοῦ βίου τοῦ ἡσυχαστοῦ, ἡ θεωρία τοῦ Υἱοῦ αὐτῆς, ἡ ἀκρόασις τοῦ Λόγου αὐτοῦ καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ παράδοσις εἰς Αὐτόν. Οὐχ οὕτως ὀφείλομεν ζῆν; Ἡ ἱστορία δεικνύει ἡμῖν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἔζησε καὶ ηὑξήθη ἐν διωγμοῖς. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ὡς καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ αἱ Ἀποστολικαὶ Ἐπιστολαὶ λέγουσιν τοῦτο, ὁ Χριστὸς ἐδιώχθη καὶ ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ οὐκ ἠδύνατο βιώσαι τι διάφορον, ὁ διωγμὸς καὶ ὁ θάνατος ἐσημάδευσαν τὴν ὁδὸν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις ἡμῶν πάντοτε ἠκολούθησε τὴν ὁδὸν ταύτην, οἱ διωγμοὶ καὶ οἱ θάνατοι ἱερέων καὶ πιστῶν ἀνδρῶν ἐσημάδευσαν τὴν ὁδὸν, αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπιθέσεις, τὰ προβλήματα ἅτινα διέκριναν ὁδοὺς ἐντὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ἡ ὁδὸς ἡ ἐναρχθεῖσα καὶ σημειωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑποδείγματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, γέγραπται ἐν τῷ Παύλῳ ὅτε καλεῖ εἰς ἐνότητα, ἵνα ζῶμεν ὡς ἀληθεῖς ἀδελφοί, ἵνα μὴ χωρίζωμεν κοινότητος, ὅτε λέγει: "1 Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ

ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγη τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;" (Α' Κορ. 3:1-4), ὁμοίως καλεῖ εἰς ἐνότητα λέγων: "5 Τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστὶν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠύξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι οὔτε ὁ ποτιζων, ἀλλ' ὁ ἀυξάνων Θεός." (Α' Κορ. 3:5-7), λυπηρῶς ὁ ἄνθρωπος ἐστὶν ἁμαρτωλὸς ἐκ φύσεως καὶ ἡ ἐξουσία ἐστὶ μέγα θέμα, ἡ φιλοδοξία τῆς ἐξουσίας ἐστὶ μία τῶν ἁμαρτιῶν ἔνθα ὁ σατανᾶς χαίρει καὶ ἴσως ἡ ἐκρηγνυμένη μάλιστα διότι γινώσκει ὅτι ἐστὶν ἡ μηχανὴ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅστις ἔχει ἐξουσίαν δύναται πάντα, τοῦτο ἐστὶ τὸ σύνθημα τῆς κοινωνίας.

Ἡ ἐξουσία καὶ ὁ πλοῦτος εἰσὶν ἅτινα κινουῦσι πολλοὺς εἰς μάχην ὑπὲρ οὐδενός, εἰς ἀνόητους θανάτους, ἀλλ' εἰσὶν ἅτινα ὁ ἄνθρωπος θέλει καὶ ἅ ἐπιθυμεῖ σφόδρα, ἡ Ἐκκλησία οὐκ ἔστιν ἀνέπαφος τούτου, τὸ Σχίσμα, καθὼς προείπομεν, ἦν προϊὸν φιλοδοξίας καὶ τοῦ δύνασθαι κοινωνεῖν Θεῖας Λειτουργίας μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ταῖς Κυριακαῖς καὶ ἔπειτα πράττειν ὅ τι θέλομεν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι ὁ βίος ἐστὶ συνέχειά τις τῶν μαθηθέντων καὶ ληφθέντων ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ τῆς συναντήσεως καὶ ὅτι τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἅτινα ἐλάβομεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Κοινωνίᾳ εἰσὶν ἡ ἀρχὴ ὁδοῦ τινός καὶ οὐ στιγμῆς, ἐστὶ τὸ ζωογονεῖν τὴν θεολογίαν διὰ τοῦ μετατρέπειν τὸν βίον εἰς θεολογίαν καὶ τὴν θεολογίαν εἰς βίον, εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἡμεῖς ἐσμεν ζῶσαι πηγαὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κεκλήμεθα συνεπῶς ἵνα κατηγῶμεν δι' ὑποδείγματος, οἱ λόγοι εἰσὶ σπέρματα ἅτινα δύνανται ἢ οὐ δύνανται πεσεῖν εἰς γῆν καλὴν καὶ βλαστήσαι, ἀλλὰ τὸ ὑπόδειγμα σηματοδοτεῖ καὶ ἐὰν μὴ θέλωμεν ἀποδέξασθαι αὐτό, ἀφίνει τὸ σημάδι αὐτοῦ.

Ἐκαστος ἡμῶν, βαπτισθεὶς, κέκληται ἵνα ζήσῃ τὴν πίστιν καὶ παραδώσῃ αὐτὴν καθὼς ἡ Ἐκκλησία ἔπραξε δι' ἐτῶν, ἡ πίστις οὐκ ἔστι τι ὃ ὀφείλομεν τηρεῖν καὶ κρύπτειν, ἐστὶ λύχνος καὶ οὐ δύναται κρυφθῆναι, ὀφείλει λάμπειν. Ἡ ἱστορία τῆς πίστεώς μας λέγει τοῦτο, ἐπὶ αἰῶνας μετεδόθη ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τοῦ ὑποδείγματος, ὁ θάνατος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦν ὑπόδειγμα ἀφοσίωσεως καὶ κατήχησις ζωῆς, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ σιγὴ τῆς Θεοτόκου ἦσαν ὑπόδειγματα τοῦ πῶς ὀφείλομεν ζῆν τὴν ἀφοσίωσιν ἡμῶν, ποιῶσαι τὸν Θεάνθρωπον λάμπειν καὶ ἀποθνήσκουσαι ἡμῖν ἵνα Αὐτὸς ζῆ καὶ κινή τὸν κόσμον. Ἡ σιγὴ τῆς Παναγίας ἦν, πιστεύω, τὸ σαφὲς ὑπόδειγμα τοῦ βίου τοῦ ἡσυχαστοῦ, ἡ θεωρία τοῦ Υἱοῦ αὐτῆς, ἡ ἀκρόασις τοῦ Λόγου αὐτοῦ καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ παράδοσις εἰς Αὐτόν. Οὐχ οὕτως ὀφείλομεν ζῆν;

Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐν χώραις ἔνθα ἡ παγκοσμιοποίησις τυγχάνει ὁ κύριος σκοπὸς αὐτῆς, ἀποτελεῖ ἕτερον παράδειγμα τῶν ἀνωτέρω, ἄνδρες ὑλισταί, ἐτυφλωμένοι ὑπὸ ἀτοπίας, ἄνευ ὁράματος τοῦ μέλλοντος καὶ οἵτινες ἔζησαν καὶ δυστυχῶς ζῶσιν ἔτι (εἰσὶν ἔτι ὀλίγοι) ἀναπνέοντες καὶ ἐσθίοντες ψευδεῖς θεωρίας. Οἱ ἰδεαλίζοντες τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀφιστάντες τὸν Θεόν, ἐβούλοντο καταστρέψαι πάντα τὰ ἴχνη τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν βραχυοπίαν αὐτῶν οὐ κατενόησαν ὅτι ἡ πίστις οὐκ ἦν ἐν τοῖς ναοῖς, ἀλλ' ὅτι ἦν βίος καὶ ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο ποτὲ καταργῆσαι αὐτήν, οὐδ' αὐτοὶ ἀποκτείνοντες τινὰς ἀνθρώπους, διέπραξαν καὶ διαπράττουσιν ἔτι σφαγὰς αἵτινες μόνον ἠὔξησαν τὴν ζήτησιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν πίστιν τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐγίνωσκον ὅτι πάντα ἦσαν δυνατὰ ὅταν ὁ Θεὸς ἦν μεθ' ἡμῶν καὶ ὅτι ἄνευ Αὐτοῦ οὐδὲν δυνάμεθα ποιεῖν. Καθὼς προείπομεν, ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐξουσίας σηματοδοτοῦσιν

τὴν ἱστορίαν, ἐντὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐβιώθησαν, ὑπῆρξαν Πατριάρχαι οἵτινες ἀπλῶς ἐπώλησαν ἑαυτοὺς εἰς τὸν κομμουνισμόν καὶ ἔπαιξαν ρόλον ὑπερασπιζόμενοι τὰ ἀναμφισβήτητα, ἔψευσαν ἀναιδῶς καὶ ἔδωκαν παράδειγμα τοῦ πῶς οὐκ ὀφείλει τις ζῆν τὴν πίστιν. Εὐτυχῶς καὶ ὡς θεία ἐνέργεια ὑπῆρξαν Ἐπίσκοποι καὶ Μητροπολίται οἵτινες ἐγκατέλιπον τὴν πατρίδα αὐτῶν καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἀμερικὴν φέροντες τὴν Ὀρθόδοξον πίστιν καὶ παράδοσιν.

Ἐν χαοτικῇ κοινωνίᾳ, ἣτις διέστρεψε τὰς ἀξίας, ἀπώλεσε τὴν ταυτότητα, κατεβυθίσθη εἰς τὴν ἐκφυλισμὸν καὶ τὴν διαφθοράν, καλόν ἐστὶν ἐπιστρέψαι καὶ ἀνατρέξαι εἰς τὴν πηγὴν τὴν ἐπιτρέπουσαν ἡμῖν ποιῆσαι ῥιζικὴν ἀλλαγὴν ἐν τῷ καιρῷ ἡμῶν, καὶ λέγω περὶ τοῦ ἀναβλέπειν πρὸς τὴν πηγὴν, διότι μόνον ἐν τῇ παραδόσει δυνάμεθα εὐρεῖν ἐγκύρους ἀπαντήσεις. Ταύτην τὴν παράδοσιν τὴν ἐρειδομένην ἐπὶ τῶν διδαχῶν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῶν διδαχῶν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐνσωματωμένων ἐν τοῖς Ἀποστολικοῖς Κανόσιν καὶ ἐν τοῖς Ἁγίοις Κανόσιν τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῶν πρώτων ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐνθα, ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν σαφῶς καθώρισαν τὴν ὁδὸν ἣτις ὄφειλε νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἠκολούθησε τὴν ἀληθινὴν ὁδὸν ἐπὶ αἰῶνας, ἣτις ὑπὸ τοῦ Κυρίου παρεδόθη ἡμῖν. Λυπηρῶς, ἐν τοῖς τελευταίοις δυσὶν αἰῶσιν τὰ μεγάλα πατριαρχεῖα ἐπεδείξαντο ὡς ὁ Ἰούδας, ὁ ψευδὴς οἰκουμενισμὸς ὃν ὁ Βαρθολομαῖος ὁ Α' ὑπεστήριξε καὶ αἱ παρεκτροπαὶ ἃς διέπραξεν ὑπὲρ τῆς παραφρόνου θέσεως αὐτοῦ, ἔφθασαν εἰς σημεῖον ἐνθα οἱ Ἅγιοι Κανόνες εἰσὶν ἀπλῶς κείμενον ἄλογον, ἢ ἐγὼ ἂν αὐτοῦ ἐκάλυψε πάντα ὅσα ἕτερος ἐγωμανῆς, ἡγούμενος ἐκκλησίας ἀπολωλυίας ἐν ἐκφυλισμῷ καὶ διαφθορᾷ, ὀνομαζόμενος Φραγκίσκος

ἐπιχειρεῖ ἐπιτελέσαι ἐνοποιῶν πάσας τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, ἐν ἣ καὶ ὁ σατανισμὸς ἔχει θέσιν, ἢ ἔνωσις αὕτη δύναται μόνον ἐκ διαβόλου ἐμπνευσθῆναι. Ἀπλοῦν ἐστὶ τὸ προσαρμόζειν πάντα ὥστε νὰ εἶναι τὰ μάλιστα εὐάρεστα ἐμοί, τὸ ἐρμηνεύειν τοὺς Ἁγίους Κανόνας "κατὰ τοὺς καιροὺς", τὸ πείθειν ἑαυτοὺς ὅτι ἅ ποιῶ εἰσὶ σύμφωνα πρὸς τὸ "θέλημα τοῦ Θεοῦ" γινώσκοντες ὅτι σαφῶς τὸ ἡμέτερον θέλημα ἐστὶν ὁ ἀκολουθοῦμεν.

Ἡ ἀλλοίωσις ἣτις ἐπέστη τῇ Ἁγίᾳ ἡμῶν Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ τινὰ χρόνον ἤδη, ὑπῆρξε πράγματι ἀνησυχητικὴ, ἐβίωσαμεν ἐπιχειροῦντες ἀποφυγεῖν τὰς αἱρέσεις τὰς ἀναφυομένας ἐκ τῆς καρδίας τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰς συγχωνευομένας μετὰ τῶν ἐρχομένων ἐκ τῶν ἄλλων ψευδο-ἐκκλησιῶν τῶν κακῶς ὀνομαζομένων Χριστιανῶν καὶ αἵτινες εἰσὶν ὄντως σατανικαί, ἐν τῷ παρελθόντι αἰῶνι ὁ Σεργιανισμὸς καὶ ὁ Κυπριανισμὸς εἰσὶ δύο σαφῆ σημεῖα τῆς πονηρᾶς ἐπιρροῆς τοῦ διαβόλου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν καὶ αἵτινες ἐπιμένουσιν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἦδυνάμεθα ἰδεῖν σαφῆ συνένωσιν τῶν δύο μεγίστων αἱρέσεων τῶν καιρῶν ἡμῶν σήμερον ἐν τοῖς συμβαίνουσιν μετὰ τοῦ καλουμένου "συγχρόνου οἰκουμενισμοῦ ἢ παν-οἰκουμενισμοῦ", ἐν τῇ καλουμένῃ ταύτῃ ἐνώσει ἐκκλησιῶν ἣτις ἄγει εἰς τὴν ψευδῆ ἔνωσιν ἐκκλησιῶν αἵτινες εἰσὶν ἀνταγωνιστικαὶ κατ' οὐσίαν, ἐν τῇ νέᾳ τάξει πραγμάτων, ἔνθα ἰσχυρίζονται ὅτι πάντες σωζόμεθα ἀνεξαρτήτως τῆς πίστεως ἣτις ὁμολογοῦμεν καὶ ἣτις ἐπιζητεῖ ἔχειν μόνον μίαν κεφαλὴν, ἐκείνην τοῦ Φραγκίσκου, ὡς μόνον ὁδηγόν, δυνάμεθα ἰδεῖν τὰς προειρημένας αἱρέσεις ἐν δράσει, τὸν Σεργιανισμὸν μετ' ἄλλης ἀποχρώσεως, ἐπειδὴ νῦν ὁ παπισμὸς κυριαρχεῖ καὶ πρὸς ὃν πολλοὶ ψευδο-πατριάρχαι δυστυχῶς προσεκολλήθησαν, καὶ τὸν Κυπριανισμὸν ὅστις σαφῶς ὁρᾶται ἐν τῇ ἀποδοχῇ τῶν αἰρετικῶν ὡς μέρος τινὸς τοῦ ὅλου καὶ τῇ

συλλειτουργία μετ' αὐτῶν, ὑποστηρίζοντες τὴν σωτηρίαν πάντων ἀνεξαρτήτως τοῦ τί πιστεύουσιν ἢ φρονοῦσιν, ἐφ' ὅσον ὑπακούουσιν εἰς τὰς διαταγὰς τὰς ἐκπορευομένας ἐκ τοῦ Βατικανοῦ.

Ἀντιμετωπίζομεν καιροὺς δυσχερεστάτους, καιροὺς πνευματικῆς πενίας καὶ ὀλοκληρωτικῆς ἀπωλείας ἀξιῶν ἔνθα οἱ ἐπιζητοῦντες τὴν πιστότητα εἰς τὰς διδαχὰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν διωχθήσονται καὶ κατηγορηθήσονται ὡς προδόται τῆς Ἐκκλησίας, θέλομεν τεθῆναι ἐκτὸς νόμου καθὼς ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ Σεργιανισμοῦ ἐπειδὴ οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Φραγκισκισμοῦ θέλουσιν ἐγείρειν "δεύτερον ἱερόν πόλεμον" ἵνα ἐξαλείψωσι ἐκ προσώπου τῆς γῆς τὴν ἁγίαν παράδοσιν, ἣτις ἤδη ἤρξατο ὑπὸ τὸν παπισμόν, ὁ σατανισμὸς θέλει βασιλεύσειν, ψευδεῖς εἰδωλολατρεῖαι θέλουσιν τιμᾶσθαι, ἐπιχειρήσεις θέλουσι γίνεσθαι καταστρέψαι τὰ θεμέλια τῆς Χριστιανοσύνης καὶ πάντα ἐν ὀνόματι τοῦ νεωτερισμοῦ, οἱ ναοὶ θέλουσι συνάγειν πολλαπλᾶς θρησκείας ἐν κοιναῖς ἑορταῖς καὶ ὑπὸ τὴν νέαν ταύτην ἔννοιαν τοῦ "οἰκουμενισμοῦ" οὐκ ἔσται αἵρεσις, διότι πάντες θέλουσιν εἶναι ἀδελφοὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν πίστιν, ἣτις καθ' ἑαυτὴν ἐστὶν αἵρεσις.

Ἡ ἀγαπητὴ καὶ Ἁγία ἡμῶν Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θέλει οὕτως ἐπιστρέψαι εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῆς, θέλομεν γενέσθαι ἅπαξ αὐθις ἑκκλησία κατακομβῶν, διωκομένων, μαρτύρων τῆς πίστεως, ἀλλὰ αὕτη, ἣτις ἐστὶν ἡ Ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, οὐδέποτε θέλει ἀποθανεῖν καὶ θέλει διαρκέσαι ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, οὐ θέλει ἔχειν σημασίαν τί θέλει πράξειν ἢ "νέα συμμαχία" αὕτη τῶν θρησκειῶν, διότι, καθὼς ὁ Ἅγιος Ματθαῖος 5:11-12 λέγει, "11 Μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἰπῶσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν

πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.”

Αἱ ἀποτροπαιότητες ἅς ὀρῶμεν σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ ἐπαναλαμβάνονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πᾶσα ἢ ἐκφύλισις καὶ ἢ διαφθορὰ ἐνσωματοῦνται εἰς τὰς καλουμένας "χριστιανικὰς ἐκκλησίας", ὁμοφυλόφιλοι καὶ λεσβίαι ἐξασκοῦντες τὰ πάθη αὐτῶν γίνονται δεκτοὶ ὡς μέρος τοῦ κλήρου καὶ καθίστανται καὶ ἐπίσκοποι, πατριάρχης τις ὅστις ὑποτίθεται εἶναι πρῶτος μεταξὺ τῶν ὁμοτίμων αὐτοῦ ἐν τῇ τηρήσει τῆς ἁγίας παραδόσεως καὶ πίστεως, αἶρει ἀφορισμὸν ὅστις μόνον ὑπὸ Ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἠδύνατο ἀρθῆναι, μετὰ τῆς συμμετοχῆς πασῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἢ ἀναιδῆς αὕτη πρᾶξις καὶ ἥτις ἀποκαλύπτει τὴν ἀπέραντον ἐγῶν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ πῶς ἐπιζητεῖ ὁδηγήσαι τὴν Ἁγίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἰς μέγα σχίσμα, ὁ πατριάρχης οὗτος κατέστη, ἀναμφισβητήτως, ὁ μέγιστος Κυπριανιστῆς σήμερον, διότι ἤγαγεν τὴν αἵρεσιν εἰς ἐπίπεδα ἃ οὐδεὶς ἠδύνατο φαντασθῆναι.

Ἡ ὁδὸς ἦν πάντοτε ἡ αὕτη, τὸ ἐπιτυχεῖν τὴν σωτηρίαν, ἐστὶν ἐκείνη τοῦ Γολγοθᾶ, οὐκ ἔστιν ἄλλη, οἱ ἅγιοι πατέρες ἐπαναλαμβάνουσιν αὐτὴν πολλάκις ἐν τοῖς κειμένοις αὐτῶν, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία ἐθεμελιώθη ὡς κοινότητες ἐν ταῖς κατακόμβαις ἢ κρυφίως, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ ἡ ἀγαπητὴ ἡμῶν Ἁγία Μητὴρ ἐθεμελίωσαν τὴν πρώτην κοινότητα καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἦλθεν εἰς αὐτήν, ἵνα δώσῃ αὐτῇ δύναμιν καὶ θάρρος ὥστε νὰ δύνανται ἐξελθεῖν καὶ κηρύξαι τὰς Διδαχὰς τοῦ Κυρίου, αὕτη ἦν καὶ ὀφείλει εἶναι ἡ ὁδὸς ἡμῶν. Μόνον ἐν τῷ Θεῷ Τριαδικῷ καὶ Ἐνί, ἐν τῇ Ἁγίᾳ ἡμῶν Μητρὶ καὶ ἐν τῇ πλουσίᾳ κληρονομίᾳ ἣτις ὑπὸ τοῦ Κυρίου κατελείφθη ἡμῖν καὶ ἣτις ἐστὶν αὕτη ἡ οὐσία τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐστὶν ὅτι δυνάμεθα ἐπιθυμεῖν τὴν Βασιλείαν, ἀπορρίπτοντες ὀλοσχερῶς

τὸν οἰκουμενισμὸν καὶ πάντα τὰ ἀπειλοῦντα τὴν Ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἣτις οὐκ ἔστιν ἄλλη ἢ ἡ Ἀληθινὴ Ὁρθόδοξος.

Εἶθε ὁ Καλὸς Ποιμὴν εὐλογήσῃ ἡμᾶς καὶ διαφυλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἐμπεσεῖν εἰς αἵρεσιν καὶ εἶθε ἡ Παναγία Μήτηρ ἡμῶν σκεπάσῃ ἡμᾶς τῇ μητρικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ.

Αἱ μεγάλοι αἵρέσεις τῶν τελευταίων αἰώνων

Ὁ Σεργιανισμὸς βαρύνει ὡς πέτρα ἐπὶ τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τοῦ Σεργίου τοῦ Α' ἕως τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Β'. Ὁ Σέργιος ὁ Α' ὑπῆρξεν συνεργάτης τοῦ ἀθέου κομμουνισμοῦ τῆς ΕΣΣΔ ἐπικροτῶν τὰ ἀντιχριστιανικὰ μέτρα αὐτοῦ. Πολλοὶ ἱερεῖς κατέστησαν πράκτορες τῆς KGB, χρησιμοποίησαντες καὶ αὐτὸ τὸ μυστικὸν τῆς ἐξομολογήσεως πρὸς ἔκθεσιν ἀντιφρονούντων. Μέχρι τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Β' (1990-2008), οὗτος φέρεται ὡς πρῶην πληροφοριοδότης τῆς KGB.

Γεννηθεὶς Ἰβάν Νικολάεβιτς Στραγκορόντσκι τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου 1867, ὁ Σέργιος ὁ Α' ὑπῆρξε Πατριάρχης Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν, ἀπὸ τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1943 ἕως τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Πρὸ τούτου ὑπῆρξε *de facto* ἡγούμενος τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (1925-1943). Ἀλλ' ἡ Δήλωσις Πιστότητος αὐτοῦ πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν (29.7.1927) προεκάλεσεν σφοδρὰν ἀντιλογίαν ἐν τοῖς Ρώσοις κληρικοῖς, πολλοὶ τῶν ὁποίων (συμπεριλαμβανομένων οὐκ ὀλίγων ἐπιφανῶν καὶ σεβαστῶν ἐπισκόπων ἐν φυλακαῖς καὶ ἐξορία) διέκοψαν τὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Σεργίου. Τινὲς συμφιλίωθησαν ὕστερον, ἄλλοι συνέχισαν νὰ ἀντιτίθενται ἕως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Α' τὸ 1945.

Μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν τὸ 1941, ὁ Στάλιν ἤρξατο νὰ μειοῖ τὴν ἀντιθρησκευτικὴν ἐκστρατείαν, ἐπιζητῶν

τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν πόλεμον. Κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς 9ης Μαΐου 1943, συνήντησε τοὺς τρεῖς κυρίους ἱεράρχας τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὑπεσχέθη, ἀντὶ τῆς πιστότητος, νὰ ἀνοίξη τὸ Θεολογικὸν Σεμινάριον καὶ τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Μόσχας, νὰ ἀπολύσῃ ἐγκλείστους κληρικούς καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τινὰς περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης τῆς περιφήμου Λαύρας τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τοῦ Ἁγίου Σεργίου.

Ἡ σπουδαιότερα παραχώρησις ὑπῆρξεν, ἀναμφισβητήτως, τὸ δύνασθαι νὰ περιβάλῃ ἑαυτὸν με πατριάρχην. Οὕτως, τῇ 9η/8η/1943, Σύνοδος Ἐπισκόπων ἐξέλεξε τὸν Σέργιον, ὅστις, ἐνθρονισθεὶς τῇ 12ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἤδη ὦν 76 ἐτῶν καὶ ἐν κακῇ ὑγείᾳ, ἀπέθανεν ἐν Μόσχᾳ τῇ 15η/5η/1944.

Τὸ Σοβιετικὸν κράτος ἐχρησιμοποίησε τὴν Ρωσικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν διὰ προπαγανδιστικούς σκοπούς. Τὸ Πατριαρχεῖον ἐκρίθη διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ὑποχώρησιν καὶ, πρὸ πάντων, διὰ τὴν ὑποταγὴν εἰς ἑαυτὸν πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων κοινοτήτων τῶν περιοχῶν τῶν προσαρτηθεισῶν ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, συμπεριλαμβανομένων τῶν Ἑλληνοκαθολικῶν, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ πράξωσι τοῦτο ἐν τῇ Ψευδο-Συνόδῳ τοῦ Λβῶφ (1946), τὰ λυπηρὰ γεγονότα τῆς ὁποίας ἐνγράφονται, συνεπῶς, εἰς τὸν χρόνον τοῦ περιφήμου Μείζονος Ἀρχιεπισκόπου Ἰωσήφ Σλίπι (1944-84), ὅστις συνέλαβε πάντας τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἐν στρατοπέδοις συγκεντρώσεως. Ἦν τότε Ρῶσος Πατριάρχης ὁ Ἀλέξιος ὁ Α' (1945-70), ἀπόλυτος Σεργιανιστής.

Τῇ 7ῃ Μαρτίου 2016, ἀτρόμητος ὁμὰς Ρώσων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἐδημοσίευσεν -χειρονομία τιμῶσα αὐτούς- δήλωσιν ἐν ἣ διαβεβαιούσιν,

μεταξὺ ἄλλων: «Εἶναι ἐπείγον διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν φοβερὰν ἀλήθειαν τῆς 10.3.1946. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν Λβῶφ, ἡ Ρωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐνσωμάτωσε βιαίως τὴν Οὐκρανικὴν Ἑλληνοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας [...] Ἀρχεῖα ἀποκαλύπτουσιν ὅτι αὐτὸς ὁ Στάλιν ἀπεφάσισε νὰ ἐξαλείψῃ τὴν Ἑλληνοκαθολικὴν ταύτην Ἐκκλησίαν. Οὐκρανὸς Καθολικὸς τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1945, δώδεκα ἡμέρας μετὰ τὴν διάσκεψιν τῆς Ἰάλτας (4-11/II/1945) δι' "συμμάχου τοῦ Βατικανοῦ", τουτέστιν, ἐχθρικῆς δυνάμεως [...].

Ὀρθόδοξοι ἀρχαί, ἐν Ρωσίᾳ, ἐν Οὐκρανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀκυρότητα τῶν τραγικῶν ἀποφάσεων τῆς συνόδου τοῦ Λβῶφ. Ἡ Ρωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς σύνολον οὐ δύναται νὰ εὐθύνεται δι' ἀποφάσεις ληφθείσας ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν χειραγωγηθειῶν ἢ τρομοκρατηθειῶν ὑπὸ τῆς NKVD-KGB. Ἡμεῖς, ὅμως, Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, ζῶντες 70 ἔτη μετὰ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, αἰσθανόμεθα ὑπευθύνους διὰ τὴν ἔνοχον σιγὴν τὴν περιβάλλουσιν τὴν καταστροφὴν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ὑπὸ τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστῶτος μετὰ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας [...].

Ὅμοίως, τῇ μνημοσύνῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ τῆς 3.10.1946, καὶ τῇ παραμονῇ τῆς Κυριακῆς τῆς 13.3.2016, Κυριακῆς τῆς Συγχωρήσεως ἐν τῷ Ὀρθοδόξῳ λειτουργικῷ ἡμερολογίῳ, διαβεβαιοῦμεν τὴν Οὐκρανικὴν Ἑλληνοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὴν ἀλληλεγγύην ἡμῶν, τὴν προσευχὴν ἡμῶν ὑπὲρ πάντων τῶν ἀθῶων θυμάτων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, οἵτινες ἐφυλακίσθησαν, ἐβασανίσθησαν, ἐξετοπίσθησαν καὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς κυβερνήσεως μετὰ τῆς συμπράξεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Ταπεινῶς αἰτούμεθα τὴν συγχώρησιν ὑμῶν διὰ πάσας τὰς ἀδικίας ἃν ὑμεῖς ὑπήρξατε θύματα ὑπὸ τὴν προστασίαν

τῆς ἐξουσίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ κλίνομεν τὰ γόνατα ἐνώπιον τῶν μαρτύρων τῆς Οὐκρανικῆς ταύτης Ἑλληνοκαθολικῆς Ἐκκλησίας» (Πρβλ. Peter Langa, "Ἡ Ψευδοσύνοδος τῆς Λεοπόλεως (10.III.1946). I. Ἡ φοβερὰ ἀλήθεια").

Ὁ Κυπριανισμός. Ὁ Μητροπολίτης Κυπριανὸς ἐδίδασκεν ὅτι: 1) αἱ οἰκουμενικαὶ ἐκκλησίαι τῆς παγκοσμίου ὀρθοδοξίας αἱ ἀναθεματισθεῖσαι διὰ τὸν οἰκουμενισμόν αὐτῶν ἔχουσι ἔτι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς μυστηρίοις αὐτῶν, 2) ἐφαρμόζουσι τὴν ἐτικέτταν "ἀσθενεῖς" ἢ "νοσοῦντες" αἰρετικοί, οἵτινες ὅροι εἰσὶν μόνον ἐφαρμόσιμοι εἰς ἁμαρτωλοὺς μέλη τῆς Ἐκκλησίας, καὶ 3) διδάσκει ὅτι αἱ σύνοδοι, οὐχ αἱ αἱρέσεις, χωρίζουσι τινὰ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Οὕτως δικαιολογεῖ τὴν ἐκκλησιολογίαν αὐτοῦ τῆς λήψεως κοινωνίας καὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν μυστηρίων τῶν αἰρετικῶν, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν οὗτοι ἐνέπεσαν εἰς τὸν οἰκουμενισμόν, τὸν μοντερνισμόν, ἢ καὶ αὐτὸν τὸν παπισμόν. Διότι ἐδίδασκεν ὅτι ἕως ὅτου Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, συγκληθεῖσα ἐκ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων ομάδων, εἴτε αἰρετικῶν εἴτε σχισματικῶν, κηρύξη τὰς ἐκκλησίας τῆς παγκοσμίου ὀρθοδοξίας ἀκύρους, θεωρεῖ τοὺς ὀργανισμοὺς τούτους ὡς μέρος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ περίπλοκος αὕτη ἐκκλησιολογία ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξιν τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τίθησιν τινὰ ἐν κοινωνία μετὰ τῆς αἱρέσεως. Συνεπῶς, ὁ Κυπριανισμὸς δικαίως καλεῖται κρυπτοοἰκουμενισμὸς. Συνεπῶς, οἱ Κυπριανισταὶ εἰσὶν αἰρετικοὶ καὶ σχισματικοί.

Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἀντιχριστιανικὴ διδασκαλία, ἢ ὁποία διατείνεται ὅτι «πᾶσαι αἱ θρησκείαι λατρεύουσιν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν "δημιουργὸν θεόν" καὶ πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς

“θεόν”, ἀνεξαρτήτως τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς συγκεκριμένην θρησκείαν ἢ δικαιοδοσίαν, δύνανται σωθῆναι (ἔχειν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν πᾶσιν)». Ἰδίᾳ ἐν τῇ Χριστιανοσύνῃ, ἡ αἵρεσις τοῦ οἰκουμενισμοῦ βεβαιοῦται ἐν τῇ «θεωρίᾳ τῶν κλάδων μιᾶς διηρημένης Ἐκκλησίας», τῇ ἀναγνώσει τῆς χάριτος τῶν αἰρετικῶν μυστηρίων/ιεροτελεστιῶν, κοινῶν προσευχῶν καὶ λειτουργιῶν, καὶ ἐπιτρέπει τὴν σωτηρίαν τῶν αἰρετικῶν.

Ὁ σκοπὸς τοῦ οἰκουμενισμοῦ - ἡ ἔνωσις τῶν ἀκολουθῶν πασῶν τῶν θρησκειῶν εἰς μίαν «οἰκογένειαν παγκόσμιον», ὑπερβαίνουσα τὴν «λανθασμένην» διαίρεσιν χάριν τῆς «εἰρήνης καὶ τῆς ἐνώσεως». Κατὰ πολλοὺς τρόπους, ὁ οἰκουμενισμὸς ἀντανακλᾷ τὰς ἀπόψεις τῆς αἰρέσεως τοῦ χιλιασμοῦ, ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐπιβαλλομένης ἀντιχριστιανικῆς ροῆς τῆς νέας ἐποχῆς· ἡ αἵρεσις τοῦ οἰκουμενισμοῦ εἶναι πνευματικὸς τύπος παγκοσμιοποιήσεως, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς «βασιλείας τοῦ θηρίου» - τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ ὁ ὀριστικὸς πνευματικὸς θάνατος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ αἵρεσις τοῦ οἰκουμενισμοῦ προῆλθεν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἐν προτεσταντικῷ περιβάλλοντι, ἕνας τῶν ἐπιφανῶν ἐκπροσώπων τοῦ οἰκουμενικοῦ κινήματος ἦν ὁ τέκτων J. Mott. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα «διαλόγων» μετὰ τῶν ἑτεροδόξων, ὁ οἰκουμενισμὸς διείδυσεν εἰς τὸ ὀρθόδοξον περιβάλλον. Ἐν τῷ Καθολικισμῷ, τὸ οἰκουμενικὸν κίνημα ἰσχυροποιήθη μετὰ τὴν Β' Βατικανὴν Σύνοδον τοῦ 1962-1965.

Ὅφειλομεν ὁμολογῆσαι ὅτι οὐσιώδης ὠθησις εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ κινήματος ἐδόθη καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἰδίᾳ διὰ τοῦ μηνύματος τοῦ 1920, ἔνθα, καθὼς

ἐδείχθη, ἀπετέλει τὴν βάσιν καὶ τὸν χάρτην τῆς συμμετοχῆς τῶν ὀρθοδόξων εἰς τὸ κίνημα τοῦ οἰκουμενισμοῦ.

Τὸ μήνυμα τοῦτο ἦν τι τὸ ὁποῖον ἐγνωρίσθη διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διότι διὰ πρώτην φορὰν ἓνα ἐπίσημον ὀρθόδοξον κείμενον ἐχαρακτήρισε πάσας τὰς ἑτεροδόξους Κοινότητας τῆς Δύσεως ὡς «ἐκκλησίας», «ὡς συγγενεῖς καὶ οἰκείους ἐν Χριστῷ καὶ ὁμοίως συγκληρονόμους καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ». Οὕτως, ἀνέτρεψε τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν. Καὶ ἵνα μὴ ἀναφερθῶμεν εἰς ἀρχαίους χρόνους, ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὀλίγα ἔτη πρότερον (1895) τὸ αὐτὸ Πατριαρχεῖον, δι' ἐγκυκλίου ἐξέβαλε τὸν παπισμὸν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, διότι εἰσήγαγεν αἰρετικὰς καὶ καινοφανεῖς διδασκαλίας. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τοὺς Δυτικούς Χριστιανούς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας, τουτέστιν, εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Τινὲς ἀρχαῖαι αἰρέσεις.

Ὁ Δοκητισμὸς (παρὰ τῆς Κοινῆς Ἑλληνικῆς δοκεῖν / δόκησις, *dokeîn* "φαίνεσθαι, ἐμφανίζεσθαι", *dókēsis* "ἐμφάνισις, φάντασμα"), ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Χριστιανοσύνης, σημαίνει σύνολον ἑτεροδόξων Χριστολογικῶν τάσεων παρουσῶν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Χριστιανοσύνης ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀληθινὴν φύσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ἱστορικὴν καὶ σωματικὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ, καὶ πρὸ πάντων τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν αὐτοῦ, ἣτις ἦν ἀπλῆ ἐμφάνισις ἄνευ σαρκικῆς φύσεως. Γενικῶς λαμβάνεται ὡς ἡ πίστις ὅτι τὰ πάθη καὶ ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν φαινομενικὰ καὶ οὐ πραγματικά, ἢ ἀνθρωπίνη μορφή αὐτοῦ ἀπλῆ ψευδαίσθησις.

Ὁ Γνωστικισμὸς (παρὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς: γνωστικός, "ἔχων γνῶσιν") εἶναι σύνολον ἀρχαίων θρησκευτικῶν ιδεῶν καὶ συστημάτων ἃ προῆλθον τὸν 1ον αἰῶνα μεταξὺ ἀρχαίων Ἰουδαϊκῶν καὶ Χριστιανικῶν αἱρέσεων. Αἱ διάφοροι αὐταὶ ομάδες ἐτόνισαν τὴν πνευματικὴν γνῶσιν (γνῶσις) ὑπὲρ τὰς Ὁρθοδόξους διδασκαλίας καὶ παραδόσεις καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐκκλησίας. Θεωροῦσαι τὴν ὑλικὴν ὑπαρξιν ὡς ἐλαττωματικὴν καὶ κακοβούλους, ἡ Γνωστικὴ κοσμογονία γενικῶς διακρίνει μεταξὺ κεκρυμμένου, ὑπέρτατου Θεοῦ, καὶ κακοβούλου, ἐλάσσονος θεότητος (ὅποια ἐνίοτε συσχετίζεται μετὰ τοῦ Γιαχβέ (Ιεχωβά) ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ) ἣτις εὐθύνεται διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὑλικοῦ σύμπαντος. Οἱ Γνωστικοὶ ἐθεώρουν ὅτι τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς σωτηρίας ἦν ἡ ἄμεσος γνῶσις τῆς ὑπέρτατης θεότητος ὑπὸ μορφὴν μυστικῶν ἢ ἐσωτερικῶν διαισθήσεων. Πολλὰ Γνωστικὰ κείμενα συζητοῦσιν οὐ τὰς ἐννοίας τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς μετανοίας, ἀλλ' ἐκείνας τῆς πλάνης καὶ τοῦ φωτισμοῦ.

Ὁ Μανιχαϊσμὸς εἶναι τὸ ὄνομα τὸ δοθὲν εἰς τὴν οἰκουμενικὴν θρησκείαν τὴν ἰδρυθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πέρσου σοφοῦ Μάνη, ὅστις ἰσχυρίζετο εἶναι ὁ ἔσχατος τῶν προφητῶν τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀκολουθῶν τὸν Ζωροάστρη, τὸν Βούδδαν καὶ τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Μανιχαϊσμὸς νοεῖται ἐξ ἀρχῆς ὡς ἡ ὀριστικὴ πίστις, ἐπειδὴ σκοπεῖ νὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ ἀκυρώσῃ πάσας τὰς ἄλλας. Ἀνταγωνιζόμενος ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ μετ' ἄλλων θρησκειῶν, ὡς τὸν Ζωροαστρισμόν, τὸν Βουδδισμόν, τὸν Γνωστικὸν Χριστιανισμόν καὶ τὸ Ἰσλάμ, προῆλθον πολυάριθμα φαινόμενα δογματικῆς συντήξεως ἐκ τῶν ἐπαφῶν αὐτῶν μετ' αὐτῶν.

Ὁ Πατριπαθητισμὸς (παρὰ τῆς Λατινικῆς pater, patris, πατήρ, καὶ passus, πάσχειν) ἦν μοναρχιανὴ Χριστιανικὴ διδασκαλία τοῦ 2ου καὶ 3ου

αἰῶνος ἢ ἀρνούμενη τὸ δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος θεωροῦσα αὐτὸ ὡς τρεῖς ἐκδηλώσεις ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ θείου ὄντος, διατεινομένη ὅτι ἦν αὐτὸς ὁ Θεὸς Πατὴρ ὁ ἐλθὼν ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ παθὼν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Υἱοῦ. Ἡ διδασκαλία αὕτη, θεωρηθεῖσα αἰρετική μετὰ τὴν καταδίκην αὐτῆς τὸ 261 ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Ἀλεξανδρείας, γνωρίζεται καὶ ὡς Σαβελλιανισμὸς καθὼς ὁ κύριος ὑπερασπιστὴς αὐτῆς ἦν ὁ Ἐπίσκοπος Σαβέλλιος.

Ὁ Ἀρειανισμὸς (Ἑλληνιστί: Ἀρειανισμός) εἶναι Χριστολογικὴ διδασκαλία ἀποδιδομένη εἰς τὸν Ἀλεξανδρινὸν πρεσβύτερον Ἀρειον (4ος αἰών). Ὁ Ἀρειανισμὸς ἐστήριζεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἔστι κυρίως Θεός, ἀλλ' ἡ πρώτη κτίσις δημιουργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, ἣτις οὐκ ἀπέλαυσε θεότητος, καὶ ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου. Διὰ τούτου, ὁ Ἀρειανισμὸς ἐθεμελίωσεν τὴν ὑπαρξίν μόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἀρχῆς, τοῦ Πατρὸς. Ἀντιθέτως, ὁ Λόγος οὐκ ἠδύνατο συνδεθῆναι μετὰ τοῦ Θεοῦ-Πατρὸς, ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ὁμοούσιος τῷ Πατρί, οὐδὲ τὰ Τρία Θεῖα Πρόσωπα, καὶ συνεπῶς ἀναφύονται διαφοραὶ μετὰ αὐτῶν. Ἐν ἀρχῇ, ἡ αἵρεσις αὕτη ὑπεστηρίχθη, καὶ αἱ διδασκαλίαι διεσπάρησαν εἰς ὅλην τὴν Ῥωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν, τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, τὴν Συρίαν. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Ἀρειανισμὸς ἐθεωρήθη αἵρεσις, κατεδικάσθη ἐν τῇ Πρώτῃ Συνόδῳ τῆς Νικαίας (325), καὶ ἐκηρύχθη αἰρετικὸς ἐν τῇ Πρώτῃ Συνόδῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως (381), παρέμεινεν θρησκεία ἐν τισὶ Γερμανικοῖς δήμοις ἕως τῆς βασιλείας τοῦ Ρεκαρέδου τοῦ Α', ὅστις ἐγκαθίδρυσεν τὸν Καθολικισμὸν ὡς ἐπίσημον θρησκείαν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ. Ἡ αἵρεσις αὕτη ἀντίκειται ἀπολύτως εἰς ὃ τι ἀποτελεῖ ἓνα τῶν πυλώνων τῆς πίστεως καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ Θέωσις. Μία ἐξτρεμιστικὴ μορφή τῆς διδασκαλίας ταύτης εἶναι ἐκείνη τοῦ Εὐνομίου, ὅστις

ἐστήριζεν τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀνομοιότητα μεταξὺ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πατρὸς.

Ὁ Ἀπολλιναρισμὸς εἶναι διδασκαλία ἣτις λαμβάνει τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀπὸ τὸν Ἀπολλινάριον τὸν Νεώτερον, ἐπίσκοπον Λαοδικείας, ὅστις τὸν τέταρτον αἰῶνα ἠρνήθη τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ διδασκαλία αὕτη, θεωρηθεῖσα αἰρετικὴ ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀναφνεῖσα ὡς ἀντίδρασις κατὰ τοῦ Ἀρειανισμοῦ, ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ τὸ πνεῦμα ἢ ὁ νοῦς οὐκ ἦν ἀνθρώπινος ἀλλὰ θεῖος ὅτε ἐνσαρκώθη ἐν σώματι ἄνευ λογικῆς ψυχῆς ἣτις ἀντεκατεστάθη ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Λόγου. Διὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἡ ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Λυτρωτοῦ ἐκουλώθη, ἐπειδὴ, δι' ἀρνήσεως αὐτῶ ἀνθρωπίνου νοός, ἡ μορφή αὐτοῦ περιορίσθη εἰς εἶδος τι μαριονέττας χειραγωγουμένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Νεστοριανισμὸς ἢ Διφυσιτισμὸς (παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς δύς, dys, 'δύο', καὶ φύσις, physis, 'φύσις') εἶναι θρησκευτικὴ διδασκαλία ἐντὸς τῆς Χριστιανοσύνης ἢ θεωροῦσα τὸν Χριστὸν ριζικῶς κεχωρισμένον εἰς δύο φύσεις, μίαν ἀνθρωπίνην καὶ μίαν θεῖαν, ἀμφοτέρας τελείας καθ' ὃν τρόπον ἀποτελοῦσιν δύο ἀνεξαρτήτους ὄντοτητας, δύο πρόσωπα ἠνωμένα ἐν τῷ Χριστῷ, ὅστις ἐστὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἅμα, ἀλλὰ ἀποτελούμενος ἐκ δύο διαφορετικῶν προσώπων.

Ὁ Πελαγιανισμὸς εἶναι Χριστιανικὴ θεολογικὴ θέσις ἐκτεθειῖσα μεταξὺ τοῦ 4ου καὶ 5ου αἰῶνος, καὶ ἣτις ἐθεωρήθη αἰρετικὴ ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Καρχηδόνος τὸ 418. Ἐστήριζεν ὅτι τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα οὐκ ἐμόλυνε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι, διὰ τῆς θείας χάριτος, ἔχουσι ἐλευθέραν βούλησιν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος. Ὁ Πελάγιος, ἀσκητὴς καὶ φιλόσοφος ἐκ τῶν Βρετανικῶν

Νήσων, ἐδίδασκεν ὅτι ὁ Θεὸς οὐκ ἠδύνατο νὰ ἐπιτάξῃ τοῖς πιστοῖς νὰ πράξωσι τὸ ἀδύνατον, καὶ συνεπῶς ἔδει νὰ εἶναι δυνατὸν τὸ πληρῶσαι πάσας τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ἐδίδασκε δὲ καὶ ὅτι ἦν ἄδικον τὸ τιμωρεῖν ἓνα πρόσωπον διὰ τὰς ἁμαρτίας ἑτέρου· συνεπῶς, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, τὰ παιδιά ἔδει νὰ γεννῶνται ἄνευ ἐνοχῆς. Ὁ Πελάγιος οὐδεμίαν δικαιολογίαν ἐνέκρινεν διὰ ἁμαρτωλὴν συμπεριφορὰν καὶ ἐδίδασκεν ὅτι πάντες οἱ Χριστιανοί, ἀνεξαρτήτως τῆς κοινωνικῆς θέσεως αὐτῶν, ἔδει νὰ ἄγωσιν ἀμέμπτους καὶ ἀναμαρτήτους βίους.

Ὁ Μονοθελητισμὸς ἦν θρησκευτικὴ διδασκαλία τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος ἡ ὁμολογοῦσα ἐν τῷ Χριστῷ δύο φύσεις, ἀνθρωπίνην καὶ θεῖαν, καὶ μίαν θέλησιν. Ὁ Μονοθελητισμὸς ἐπεχείρησε νὰ εὕρῃ συμβιβαστικὴν λύσιν μεταξὺ τῆς Τριαδικῆς Χριστιανοσύνης καὶ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Κηρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σεργίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατεδικάσθη ἐν τῇ τρίτῃ συνόδῳ τῆς πόλεως ἐκείνης, συγκροτηθεῖσα μεταξὺ τῶν ἐτῶν 680 καὶ 681, ἐν ἣ ἐθεμελιώθη ἡ Καθολικὴ διδασκαλία τῶν δύο θελήσεων.

Ἡ Εἰκονομαχία (Ἑλληνιστί: Εἰκονοκλάσμος, ("Ῥῆξις Εἰκόνων") εἶναι ἡ ἀπόρριψις τῶν θρησκευτικῶν εἰκόνων (ζωγραφιῶν, εἰκόνων, ἀγαλμάτων). Εἶναι ἐπίσης τὸ ὄνομα τῆς αἰρέσεως ἣτις ἐτάραξε τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν ὄγδοον καὶ τὸν ἕνατον αἰῶνα, προκαλέσασα τὴν τελευταίαν πολλῶν ῥηγμάτων μετὰ τῆς Ῥώμης ἅτινα ἐστρωσαν τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ Φωτιανὸν σχίσμα. Παράδειγμα εἰκονομαχίας ἦν ἡ Βυζαντινὴ παράδοσις, ἰδίᾳ ἐπὶ Λέοντος τοῦ Γ' (ἡ βαρυσήμαντος νομοθετικὴ μεταρρύθμισις ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λέοντος συνεδέετο με θρησκευτικὰ ζητήματα: εἰδικῶς ἡ εἰκονομαχία. Μετὰ φαινομενικῶς ἐπιτυχοῦς ἐπιχειρήσεως ἀναγκάσαι τὸν βαπτισμὸν πάντων τῶν Ἰουδαίων καὶ Μοντανιστῶν τῆς Αὐτοκρατορίας (722), ὁ

Λέων διέταξε σειράν τινά διαταγμάτων κατὰ τῆς λατρείας τῶν εἰκόνων ἣτις ἐκλήθη ἡ "εἰκονοκλαστικὴ μεταρρύθμισις" ἢ "εἰκονοκλαστικὴ ἀνακαίνισις" (726-729)), ὅστις διέταξε τὴν καταστροφὴν πασῶν τῶν παραστάσεων τοῦ Ἰησοῦ, τῆς Παρθένου Μαρίας καὶ, ἰδίᾳ, τῶν ἁγίων (Λέων Γ' ὁ Ἰσαυρός; περ. 680 – 18 Ἰουνίου 741), γνωστὸς καὶ ὡς Σύριος, ἦν Βυζαντινὸς Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τοῦ 717 ἕως τοῦ θανάτου αὐτοῦ).

Ὁ Καθαρισμὸς εἶναι ἡ διδασκαλία τῶν Καθαρῶν (ἢ Ἀλβιγηνῶν), Χριστιανικοῦ θρησκευτικοῦ κινήματος Γνωστικῆς φύσεως ὅπερ διεσπάρη εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ μέσον τοῦ 11ου αἰῶνος καὶ κατῴρθωσε νὰ ριζώσῃ περὶ τὸν 12ον αἰῶνα μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς νοτίου Γαλλίας, ἰδίᾳ ἐν Λαγκυεδῶκ, ἔνθα εἶχε τὴν προστασίαν τινῶν φεουδαρχῶν ὑποτελῶν τῆς Κορώνας τῆς Ἀραγωνίας.

Ἐπηρεασθεῖς ὑπὸ τοῦ Μανιχαϊσμοῦ ἐν τοῖς Παυλικιανοῖς καὶ Βογομίλοις σταδίοις αὐτοῦ, ὁ Καθαρισμὸς ἐβεβαίονε δυϊστικὴν δημιουργίαν (Θεὸς καὶ Σατανᾶς) καὶ ἐκήρυττε τὴν σωτηρίαν δι' ἀσκητισμοῦ καὶ αὐστηρᾶς ἀπορρίψεως τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, θεωρουμένου ὑπὸ τῶν Καθαρῶν ὡς δαιμονικοῦ ἔργου.

Εἰσὶ πολλαὶ αἰρέσεις εἰς ἃς ἡ Ἁγία Ἐκκλησία ὑπέστη καὶ ὑφίσταται, ἐπεχείρησα ἐνταῦθα νὰ ἐκθέσω ἐκείνας ἃς θεωρῶ μάλιστα σημαντικὰς.

Ἡ Θέωσις. Ἡ θέωσις (παρὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς: θέωσις), ἢ ἀποθέωσις, εἶναι μεταμορφωτικὴ διαδικασία ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ ὁμοίωσις ἢ ἔνωσις μετὰ τοῦ Θεοῦ, καθὼς διδάσκεται ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ὡς διαδικασία μεταμορφώσεως, ἡ θέωσις παράγεται ὑπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καθάρσεως (καθαρισμοῦ νοῦ καὶ σώματος) καὶ τῆς θεωρίας (θεωρήσεως, ἢ 'φωτισμοῦ' διὰ τῆς 'ὁράσεως' τοῦ Θεοῦ). Κατὰ τὰς Ἀνατολικὰς Χριστιανικὰς διδασκαλίαις, ἡ θέωσις εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς

ἀνθρωπίνης ζωῆς. Θεωρεῖται ἐπιτεύξιμος μόνον διὰ τῆς συνεργίας (ἢ συμπράξεως) τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος καὶ τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν (ἢ λειτουργιῶν) τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διαδοχή. Ἡ Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ εἶναι ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπισκόπων, ἐν ἀδιαλείπτοις γραμμαῖς, ἀναγομένων ἱστορικῶς εἰς τοὺς δώδεκα ἀρχικούς ἀποστόλους. Δύναται νὰ νοηθῇ ὡς ἡ ἐξουσιοδότησις ἢ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους ἵνα ἐργάζωνται ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄνόματι Αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτοι, ἐν τῇ σειρᾷ αὐτῶν, κατέλιπον ὡς κληρονομίαν εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν.

Θεμελίωσις τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς. Δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν σαφέστερον ἐν τῇ Βίβλῳ ἔνθα δεικνύει τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν ἐν Πράξεσιν 1, 15-26. Ἐν τοῖς στίχοις 15-19 ὁ Πέτρος ἐξηγεῖ τὸν θάνατον τοῦ Ἰούδα καὶ ἐν τῷ στίχῳ 20 λέγει "Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν". Ἐν τοῖς στίχοις 21-23 ὁ Πέτρος ἐξηγεῖ ποίας ἀπαιτήσεις ὀφείλει νὰ ἔχη ἓνα πρόσωπον ἵνα λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχοις Πράξεων 1, 24-26 ἀναγινώσκεται "Καὶ προσευξάμενοι εἶπον· Σὺ, Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα, 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κληρὸς ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη τοῖς ἔνδεκα ἀποστόλοις". Οὕτως σαφῶς ὀρῶμεν ὅτι οἱ ἀπόστολοι εἶχον διακονίας αἵτινες ἔδει νὰ διαδεχθῶσιν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος νοθετεῖ τὸν Τιμόθεον περὶ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τῇ Δευτέρᾳ Ἐπιστολῇ πρὸς Τιμόθεον 2, 2 "καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους

διδάξει". Οὕτως ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ στίχῳ ἔχομεν τέσσαρας γενεὰς ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ Παύλου εἰς τὸν Τιμόθεον, ἀπὸ τοῦ Τιμοθέου εἰς πιστοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀπὸ πιστῶν ἀνθρώπων εἰς ἄλλους.

Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς χρήσιμόν ἐστιν ἐπισκέψασθαι τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Κατὰ Ἰωάννην 20, 21-23 "Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· 23 ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφένονται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται." Ὁ Κύριος δίδωσιν ἐξουσίαν συγχωρεῖν ἁμαρτίας.

Κατὰ Ματθαῖον 16, 16-19 περὶ ἐξομολογήσεως. Κατὰ Ματθαῖον 18, 18 περὶ ἐξομολογήσεως. Κατὰ Ματθαῖον 28, 18-20 ἐξουσία διδάσκειν καὶ βαπτίζειν.

Κατὰ Λουκᾶν 10, 16 "Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει..." καὶ Α' Ἰωάννου 4, 6 "Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης." Δίδοται ἐξουσία λέγειν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ἐξουσίαν τοῖς ἀποστόλοις, ὅπερ δυνάμεθα ἰδεῖν ἐν Πράξεσιν 15, 24-29 "Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ

Παύλω, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ”.

Τί λέγουσιν ἡμῖν οἱ Ἅγιοι Πατέρες;

Ἅγιος Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας Ἀνάγκη οὖν ἐστίν - ὅπερ καὶ ποιεῖτε - μηδὲν ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου πράσσειν ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὑποτάσσεσθαι, ὡς τοῖς ἀποστόλοις Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν ἧ ἂν κατὰ Θεὸν πολιτευθῶμεν, εὐρεθησόμεθα. Ὁμοίως καὶ τοὺς διακόνους πάντες ἐντρέπεσθαι ὡς Ἰησοῦν Χριστόν, καθὼς καὶ τὸν ἐπίσκοπον ὡς τύπον τοῦ Πατρὸς, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὡς συνέδριον Θεοῦ καὶ σύνδεσμον τῶν ἀποστόλων. Χωρὶς τούτων ἐκκλησία οὐ καλεῖται. Πέπεισμαι δὲ καὶ ὑμᾶς ταῦτα ἔχειν οὕτως· τὸν γὰρ ἀγαπητὸν ὑμῶν ἐπίσκοπον ἔγνων καὶ τὴν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ πνευματικὴν ἀγάπην, ἣν καὶ πάντες ἔχετε.

Εὐσέβιος Καισαρείας Μαρτυρία Ἠγήσιππου (περὶ τὸ 180 μ.Χ.): Ὁ Ἠγήσιππος, ἀναμφισβητήτως, ἐν πέντε ὑπομνημάτων βιβλίοις εἰς ἡμᾶς διασωθεῖσιν, σαφῶς ἐδήλωσε τὴν γνώμην αὐτοῦ. Ἐν τούτοις τοῖς βιβλίοις δεικνύει ὅτι ἐταξίδευσεν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ συνήνητησε πολλοὺς ἐπισκόπους, καὶ ὅτι πάντοτε ἤκουε τὴν αὐτὴν καὶ μοναδικὴν διδασκαλίαν παρὰ πάντων αὐτῶν. Ἐνδιαφέρον ἐστίν ἰδεῖν τί λέγει, μετὰ τινος παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους· λέγει: Καὶ ἡ ἐκκλησία ἐν Κορίνθῳ παρέμεινεν ἐν ὑγιῇ διδασκαλίᾳ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πρίμου, ὅστις ἐστὶν ἐπίσκοπος Κορίνθου, καὶ μεθ’ οὗ ἐγὼ ἐμακρολόγησα καθ’ ὁδὸν μου εἰς τὴν Ρώμην, ὅτε διέτριψα ἡμέρας τινὰς μετὰ τῶν ἐν Κορίνθῳ· κατὰ τὰς συνομιλίας ταύτας ἐνεθαρρύναμεν ἀλλήλους ἐν τῇ ἀληθεῖ διδασκαλίᾳ. Ὅτε ἀφικόμην εἰς τὴν Ρώμην, κατέγραψα τὴν διαδοχὴν (τῶν ἐπισκόπων Ρώμης) μέχρι

τοῦ Ἀνικήτου, οὗ διάκονος ἦν ὁ Ἐλευθέριος. Καὶ μετὰ τὸν Ἀνίκητον ἐπέτυχεν ὁ Σωτὴρ, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἐλευθέριος. Ἐν ἐκάστη διαδοχῇ καὶ ἐν ἐκάστη πόλει, ὑπάρχει συνέχισις τοῦ κηρυχθέντος ἐν τῷ Νόμῳ, τοῖς Προφήταις καὶ τῷ Κυρίῳ.

Ἅγιος Κυπριανὸς Καρχηδόνος Ἡ Ἐκκλησία μία ἐστίν, καὶ ὡσπερ μία ἐστίν, οὕτως οὐ δύναται τις ἄμα ἔνδον καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας εἶναι. Διότι εἰ ἡ Ἐκκλησία ἐστὶ μετὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ (αἰρετικοῦ) Νοβατιανοῦ, τότε ἐστὶ κατὰ τοῦ (Πάπα) Κορνηλίου. Ἄλλ' εἰ ἡ Ἐκκλησία ἐστὶ μετὰ τοῦ Κορνηλίου, ὅστις ἐδιαδέξατο τὸν Ἐπίσκοπον (τῆς Ρώμης) Φαβιανὸν δι' ἐγκύρου χειροτονίας, καὶ εἰς ὃν ὁ Κύριος, πρὸς τῇ τιμῇ τῆς ἱερωσύνης, ἐχαρίσατο τὴν τιμὴν τοῦ μαρτυρίου, τότε ὁ Νοβατιανὸς ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἐστίν· οὐδὲ δύναται ὡς ἐπίσκοπος θεωρηθῆναι, ἐπειδὴ οὐδένα διεδέξατο, καὶ παραβλέπων τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν Παράδοσιν, ἀνέκυψεν ἐξ ἰδίας αὐτοῦ γνώμης. Διότι ἤδη γινώσκομεν ὅτι ὅστις μὴ ἐχειροτονήθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐδαμῶς ἀνήκει αὐτῇ.

Φιρμιλιανὸς Καισαρείας, Ἐπιστολὴ πρὸς Κυπριανὸν (περὶ τὸ ἔτος 256) «Οὕτως ἡ ἐξουσία τοῦ ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐδόθη (ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ) τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ὑπ' αὐτῶν ἰδρυθείσαις, καὶ τοῖς ἐπισκόποις τοῖς διαδεξαμένοις αὐτοὺς διὰ τῆς χειροτονίας εἰς τὸν τόπον αὐτῶν (qui iis ordinatione vicaria successerunt)».

Εἰρηναῖος Λουγδούνου [120-180 μ.Χ.], Κατὰ Αἰρέσεων (Βιβλίον Δ', κεφάλαιον 26) «Πρέπει ὑπακούειν τοῖς πρεσβυτέροις τοῖς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοῖς τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν ἔχουσι, καθὼς ἔδειξα· οἵτινες σὺν τῇ τῆς ἐπισκοπῆς διαδοχῇ τὸ ἀσφαλὲς τῆς ἀληθείας χάρισμα κατὰ τὴν τοῦ Πατρὸς εὐδοκίαν ἐδέξαντο. Τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς ἀφισταμένους τῆς πρωταρχικῆς διαδοχῆς καὶ ὅπουδῆποτε συνερχομένους, ἢ ὡς

αἰρετικούς κακογνώμονας, ἢ ὡς σχισματικούς ἐπηρμένους καὶ αὐταρεσκομένους, ἢ καὶ ὡς ὑποκριτὰς, τοῦ κέρδους ἕνεκεν καὶ κενοδοξίας ταῦτα πράττοντας, πάντες ἀποπεπτώκασι τῆς ἀληθείας».

Ἰερώνυμος, Ἐπιστολὴ 14:8 (ἔτος 396) Μη γένοιτό μοι καταλαῆσαι ἐνὸς τούτων τῶν κληρικῶν οἵτινες, ἀνήκοντες εἰς τὴν διαδοχὴν τὴν ἐρχομένην ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ἀπαρτίζουσι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ διὰ τῶν ἀγίων λόγων αὐτῶν, καὶ δι' ὧν ἡμεῖς ἐγενόμεθα Χριστιανοί.

Διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ πνευματικὴ διάδοχος τοῦ ἀρχικοῦ σώματος τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Χριστὸν ὅπερ ἀπηρτίζετο ἐκ τῶν Ἀποστόλων. Ἡ διαδοχὴ αὕτη ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ἀδιαλείπτου διαδοχῆς τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς ἕως τῶν ἀποστόλων.

Ἡ συνέχειά τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς εἶναι σημαντικὴ λόγῳ τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι «πύλαι ἄδου» (Ματθαῖος 16:18) οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς, καὶ τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ ὅτι αὐτὸς θέλει εἶναι μετὰ τῶν ἀποστόλων «ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθαῖος 28:20). Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην, πλήρης διακοπὴ ἢ τέλος τοιαύτης ἀποστολικῆς διαδοχῆς θὰ ἔσημαινεν ὅτι αἱ ὑποσχέσεις αὗται οὐκ ἐπληρώθησαν, ὡς καὶ μία ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἦτις, ἐνῶ τυπικῶς ἀκέραιος, ἐγκαταλείπει ὀλοσχερῶς τὰς διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἀμέσων διαδόχων αὐτῶν· ὡς, παραδείγματος χάριν, ἐὰν πάντες οἱ ἐπίσκοποι τοῦ κόσμου συνεφώνουν νὰ καταργήσωσι τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας, νὰ ἀποκηρύξωσι τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἢ νὰ παραβῶσι τὴν παράδοσιν παραβιάζοντες τοὺς Ἁγίους Κανόνας.

Μία ἔποψις τῆς ἐκκλησιολογίας.

Κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ὁρθοδοξία ταυτίζονται. Ἀναμφισβητήτως ἡ Ἐκκλησία εἶναι καὶ Ὁρθόδοξος, εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς εἷς ἐστίν, τότε καὶ ἡ Ἐκκλησία μία ἐστίν. Διὰ τοῦτο ἡ διαίρεσις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε νοεῖται. Ἔχομεν μόνον ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Τουτέστιν, εἰς συγκεκριμένας ἱστορικὰς στιγμὰς, αἰρετικοὶ καὶ σχισματικοὶ ἀπεκόπησαν ἀπ' αὐτῆς καὶ οὕτως ἔπαυσαν νὰ εἶναι μέλη αὐτῆς.

Ἡ Ἐκκλησία περιέχει τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας, ἀλλ' οὐχὶ ἀφηρημένην ἀλήθειαν, ἀλλὰ τρόπον ζωῆς ἰατρούοντα καὶ σώζοντα τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ποιῶντα αὐτὸν «θεὸν κατὰ χάριν (χάρις, ἄκτιστος ἐνέργεια)». Ἐναντίον τούτου, ἡ αἵρεσις συνιστᾷ ὀλικὴν ἢ μερικὴν ἄρνησιν τῆς ἀληθείας, διαίρεσιν αὐτῆς, καὶ οὕτως λαμβάνει τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν παθολογίαν μιᾶς ἰδεολογίας. Χωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν τρόπον ὑπάρξεως ὃν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καὶ πνευματικῶς αὐτὸν θανατοῖ.

Τὰ δόγματα ἐπίσης περιέχουσι τὰς ὑπερβατικὰς ἀληθείας τῆς πίστεως ἡμῶν, οὐκ εἰσὶν ἐννοήσεις διανοητικῶν ἐννοιῶν, πολὺν ἀπέχουσιν τούτου, σκοταδισμὸς τοῦ Μεσαίωνος ἢ θεολογικὴ σχολαστικότης. Ἐκφράζουσι τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῆς Ἐκκλησίας. Συνεπῶς, ὅταν ὑπάρχη διαφορὰ ἐν τοῖς δόγμασιν, ὑπάρχει ἀναμφισβητήτως καὶ διαφορὰ ἐν τῷ τρόπῳ τοῦ ζῆν. Καὶ ὁ ὑποτιμῶν τὴν ἀκρίβειαν τῆς πίστεως οὐ δύναται ζῆν τὸ πλήρωμα τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ.

Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει ἀποδέχεσθαι πάντα ὅσα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπεκάλυψεν. Οὐ μέρος τι, ἀλλὰ τὸ σύνολον. Διότι ἐν τῇ ὁλότητι καὶ τῇ ἀκεραιότητι τῆς πίστεως σώζεται καὶ διατηρεῖται ἡ καθολικότης-

οἰκουμενικότης καὶ ἡ ὀρθοδοξία τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο ἐξηγεῖ τοὺς ἀγῶνας, καὶ αὐτοὺς δι' αἵματος, τῶν ἀγίων πατέρων διὰ τὴν διατήρησιν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τὴν προσπάθειαν αὐτῶν, διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τὴν διατύπωσιν τῶν «ὄρων» τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Οἱ «ὄροι» οὗτοι οὐδὲν ἄλλο σημαίνουν ἢ τὰ ὄρια, ἅτινα εἰσὶν ὄρια ἀληθείας, ὥστε οἱ πιστοὶ νὰ δύνανται διακρίνειν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Ὁρθοδοξίαν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως.

Οἱ ἑτερόδοξοι, δι' ἀρνήσεως τοῦ πληρώματος τῆς ἀληθείας, ἀπεκόπησαν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο εἰσὶν αἰρετικοί. Συνεπῶς, στεροῦνται τῆς ἁγιαστικῆς χάριτος (χάρις, ἄκτιστος ἐνέργεια) τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ τὰ μυστήρια αὐτῶν εἰσὶν ἄκυρα. Διότι τὸ βάπτισμα ὃ ποιοῦσιν οὐ δύναται εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ κανὼν 68 τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων λέγει ἡμῖν: «...οὐ γὰρ χρὴ τοὺς ὑπὸ αἰρετικῶν βαπτισθέντας ἢ χειροτονηθέντας, οὔτε πιστοὺς οὔτε κληρικούς εἶναι». Καὶ ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης προσθέτει: «Τὸ βάπτισμα πάντων τῶν αἰρετικῶν ἐστὶν ἀσεβὲς καὶ βλάσφημον καὶ οὐκ ἔχει κοινωνίαν, σύνδεσμον μετὰ τοῦ τῶν Ὁρθοδόξων».

Ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐνότης Πίστεως καὶ Ἀγάπης (Ἅγιος Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας) πασῶν τῶν (τοπικῶν) Ἐκκλησιῶν, αἵτινες διετήρησαν τὴν Ὁρθοδοξίαν, τὴν παράδοσιν τῆς Πίστεως, τῆς Τάξεως, τῆς Λειτουργίας καὶ τῆς Εὐλαβείας, καθὼς ὡμολογήθη ἐξ ἀρχῆς «πανταχοῦ, πάντοτε καὶ ὑπὸ πάντων».

Καίτοι ἱστορικῶς τὰ ἐδάφη αὐτῆς ὑπῆρξαν ἀνατολικά, μετὰ τὸ Μέγα Σχίσμα, ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐμφατικῶς ἀπορρίπτει τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ εἶναι μία «μερική» ἢ ἀνατολικὴ ἔκφρασις τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Ἐναντίον τούτου, ὁμολογεῖ τὴν πίστιν αὐτῆς, πλήρη,

καθολικὴν οἰκουμενικὴν. Αὕτη ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία, Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική.

Ἡ Παράδοσις τῆς Πίστεως: Προέρχεται ἐκ τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως τῆς καταγεγραμμένης ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ ἐρμηνευομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς μαγιστείας αὐτῆς· ὑπὸ τῶν συνόδων αὐτῆς, τῶν Πατέρων, τῶν Διδασκάλων καὶ τῶν Ἁγίων· διὰ τῆς λειτουργίας αὐτῆς καὶ διὰ ὅλης τῆς θεοπνεύστου ζωῆς αὐτῆς. Θεμελιώδους κανονιστικοῦ χαρακτῆρος εἰσὶν αἱ κανονιστικαὶ καὶ κανονικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῶν τοπικῶν Συνόδων, τὰ συγγράμματα τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἡ μαρτυρία τῆς λειτουργικῆς καὶ εἰκονογραφικῆς παραδόσεως καὶ ἡ καθολικὴ συναίνεσις δογμάτων καὶ πράξεων.

Ἡ Ὁρθοδοξία παρουσιάζεται ὡς μία αἰσιόδοξος λύσις εἰς τὰς ἀντιτιθεμένας ἰδεολογίας καὶ τὰ δόγματα τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Ἡ Δύσις ὑποφέρει ἀπὸ σειρὰν διλημμάτων ὡς τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ φύσεως καὶ χάριτος, ἔργων καὶ πίστεως, Ἁγίας Γραφῆς καὶ Παραδόσεως, Κλήρου καὶ Λαοῦ, κ.λπ. Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν οὐκ ἔχει τοιαῦτα διλήμματα καὶ συγχύσεις. Αὕτη τονίζει μίαν φυσικὴν ἀποκάλυψιν ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τῆς ἀποκεκαλυμμένης χάριτος, πίστεως καὶ καλῶν ἔργων.

Ἐξ ἄλλου, ἀντιθέτως πρὸς τὴν πεσιμισμὸν καὶ τὴν ψευδῆ ἀγωνίαν, τὴν διαδεδομένην ἐν τισὶν περιοχαῖς, ἡ Ὁρθοδοξία ἐμφανίζει τὴν αἰσιοδοξίαν αὐτῆς διὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς περὶ τῆς θεώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπὸ τὸν Θεόν, διὰ τῆς πίστεως αὐτῆς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ

Εὐαγγέλιον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἶναι ἀναστάσεως, θριάμβου καὶ νίκης. Ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι μόνος.

Τὸ Χριστιανικὸν διδακτικὸν σύστημα θεμελιούται ἐπὶ τοῦ Θεοῦ ὡς ὑπερτάτου ὄντος ζωῆς καὶ ὑπάρξεως, ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνος καὶ ὁμοιώματος τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀριστουργήματος τῆς δημιουργίας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦνωσε τὸ θεῖον μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου.

Ἡ Χριστιανικὴ Διδασκαλία ἐστὶν ὁδηγὸς καὶ προσανατολισμὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον, δεικνύουσα αὐτῷ τὴν ἀληθῆ ὁδόν.

Ἡ Χριστιανοσύνη ἐστὶν πνευματικὸς τρόπος ζωῆς, τοῦτο ὅμως οὐ συνεπάγεται τὴν ἄρνησιν τοῦ σώματος ἢ τὴν ἀπόλυτον παραμέλησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν. Ἀλλὰ μᾶλλον πρόκειται περὶ τῆς τοποθετήσεως ἐκάστου στοιχείου εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τάξιν. Ἡ ὑλικὴ πρόοδος δέον ὅπως κατευθύνεται καταλλήλως, ὥστε ἀγαθὰ ἐπιτεύγματα νὰ ἐπιτυγχάνωνται καὶ νὰ μὴ ὀδηγῶσιν εἰς βίαν ἢ τὴν ἀπανθρώπισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς κοινωνίας, μηδὲ εἰς τὴν αὐτῶν καταστροφὴν ἢ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀθλιότητα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰς ὑγιῆ καὶ εἰρηνικὴν συνύπαρξιν· καὶ εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ αἰωνιότης εἶναι τὸ θεμέλιον τῶν ἀξιῶν, ἃς ὁ ἀνθρώπινος βίος ἀπαιτεῖ πρὸς τὸ ὑπάρχειν. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει, ἐπομένως, νὰ ἀναζωπυρῇ ἐν ἑαυτῷ τὰς αἰωνίους ἀξίας, δι' ἃς ἀνάγκη ἔχει τοῦ πιστεύειν εἰς αὐτὰς καὶ ὑπὲρ πάντα εἰς τὸν Θεόν.

Ἡ σημασία τῆς σωματικῆς καὶ φυσικῆς νηστείας

Δύναται νὰ ῥιζοῦται μόνον εἰς ἓν: «Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλὰ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ ἐκ στόματος Θεοῦ» (Δευτ. 8:3· Ματθ. 4:4).

Αὐτὸς ὁ ἄρτος, ἀπὸ τυπικὴν καὶ κανονικὴν ἄποψιν, εἶναι πλήρως κατάλληλον τρώφιμον διὰ νηστείαν – οὐκ ἔστι κρέας ἢ γαλακτοκομικὸν προϊόν, ἅτινα ἀμφοτέρω ἀποκλείονται ἐν τῇ νηστείᾳ. Εἶναι σαφές ὅτι, ἐν εὐρύτερᾳ ἐννοίᾳ, ὁ ἄρτος δύναται νὰ νοηθῆ ὡς πᾶσα τροφή. Ἄλλο ζήτημα εἶναι ἐὰν ἡ τροφή δύναται νὰ ἦ λιπαρὰ καὶ εὐγευστος – σαφῶς ἀνεπιθύμητος διὰ νηστείαν – ἢ ἐὰν δύναται νὰ ἦ λιτὴ καὶ ἀπλῆ· ὁ ἄρτος καθ' ἑαυτὸν ἀναμφιβόλως ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν δευτέραν. Ὅταν ὁμως Ὁρθόδοξος τις θέτῃ πάσας τὰς πέντε αἰσθήσεις ἐπὶ τῶν ἐπιτρεπομένων καὶ ἡδέων κατὰ τὴν νηστείαν, κατατρυφῶν πάσης λογῆς ἐδεσμάτων ἐκ τοῦ «νηστησιμαίου καταλόγου», καὶ συγχρόνως κατορθῶνῃ ἀκόμη καὶ νὰ αὐξήσῃ τὸ βάρος αὐτοῦ, προφανῶς τι συμβαίνει τὸ οὐκ ὀρθόν ἐν τῇ νηστείᾳ.

Ἡ ἀσκητικὴ νηστεία ἀπευθύνεται εἰς τὴν πνευματικὴν πλευράν, ἣτις προϋποθέτει μερικὴν ὑπέρβασιν τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν! Ὡστε ὁ ἄνθρωπος, ὁ φέρων τὴν εἰκόνα καὶ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, νὰ ὑπερβῆ ἑαυτὸν, ἔστω καὶ ἐν μικρῷ τινί, καὶ δι' ἓνα μόνον σκοπόν: τοῦ ἀκοῦσαι καὶ ἐπακούσαι καλλίον τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ!

Ἡ περίοδος τῆς νηστείας εἶναι ἢ πλέον κατάλληλος πρὸς τὸ ἐπιχειρῆσαι τὴν ὑπέρβασιν διαφόρων τύπων ἐξαρτήσεων, καὶ οὐ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τινὰ εἶδη τροφῶν. Ἐὰν τις αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ οὐχὶ ἐν, ἀλλὰ πλείω διαφορετικὰ ἐνδιαφέροντα, καταβάλλῃ τὴν μεγίστην δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς τὸ ὑπερβῆναι τὸ μάλιστα αὐτὸν ἀνησυχοῦν! Διότι, καθὼς ἡ παροιμία λέγει, «δυοῖν λαγῶν διωκόντων, οὐδέτερον καταλήψῃ».

Τί σημαίνει «νηστεία»; Ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιπέδου, ἡ νηστεία περιλαμβάνει σωματικὴν ἀποχὴν ἀπὸ τροφῆς καὶ ποτοῦ· ἀνευ ταύτης

τῆς ἐξωτερικῆς ἀποχῆς, ἡ νηστεία οὐ διατηρεῖται· οἱ κανόνες ὅμως οὗτοι τῆς ἐδωδῆς καὶ τῆς πόσεως οὐ δύνανται νὰ νοηθῶσιν ὡς τέλος καθ' ἑαυτούς, διότι ἡ ἀσκητικὴ νηστεία ἔχει πάντοτε ἐπικαιρότερον ἐσωτερικὸν σκοπὸν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνωσις σώματος καὶ ψυχῆς, «ζῶον ἐκ φύσεως ὄρατῆς καὶ ἀοράτου συγκείμενον», καθὼς τὸ βιβλίον τοῦ Τριωδίου περιγράφει, καὶ ἡ νηστεία ἡμῶν ὀφείλει νὰ περιλαμβάνη ἀμφοτέρας τὰς φύσεις. Ἡ τάσεις ἡ ἐμφαίνουσα ἔμφρασιν εἰς ἐξωτερικοὺς κανόνας περὶ τροφῆς κατὰ νομικιστικὸν τρόπον, καὶ ἡ ἀντιτιθεμένη τάσεις ἡ ἀποσκοποῦσα εἰς τὸ ἀποδιδόναι νόημα εἰς τοὺς κανόνας τούτους καὶ τὸ ἀποκαλεῖν αὐτοὺς περιττούς, εἰσὶν ἐλεειναὶ ὅταν τις ζητῇ τὴν ἀληθῆ ὀρθόδοξον σημασίαν τῆς νηστείας. Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἡ ὀρθὴ ἰσορροπία ἀμφοτέρων τῶν νηστειῶν εἶναι ἀναγκαία.

Ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς νηστείας εἶναι τὸ καταστῆσαι ἡμᾶς ἐνσυνειδήτους τῆς ἐξαρτήσεως ἡμῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν σοβαρῶς τοῦτο ἐνεργῶμεν, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τροφῆς κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ἰδίως τὰς πρῶτας ἡμέρας, σημαίνει σημαντικὴν ποσότητα πραγματικῆς πείνης ἐπὶ πλεόν αἰσθήματος κόπου. Ὁ σκοπὸς τούτου εἶναι τὸ ἀγαγεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αἴσθησιν τῆς συντριβῆς, τοῦτ' ἔστιν, τὸ ἀγαγεῖν ἡμᾶς εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἀληθεύονται «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ἰωάν. 15:5). Διὰ τῆς συνεχούς ἐδωδῆς καὶ πόσεως, εὐκόλως ἐμπιστευόμεθα τὰς ἰκανότητας ἡμῶν καὶ ἀποκτῶμεν ψευδῆ αἴσθησιν αὐτονομίας καὶ αὐταρκείας. Ἡ τήρησις σωματικῆς νηστείας θίγει τὴν αὐταρέσκειαν ταύτην τὴν δημιουργουμένην ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν. Ἡ ἐσωτερικὴ σημασία τῆς νηστείας συνοψίζεται καλλίστα ἐν τῇ τριπλῇ πρακτικῇ τῆς προσευχῆς, τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐλεημοσύνης. Ἀποκοπτομένη ἀπὸ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς λήψεως τῶν Ἁγίων

Μυστηρίων καὶ ἄνευ πράξεων συμπαθείας, ἢ νηστεία ἡμῶν γίνεται αὐτοδικαίωσις ἢ καὶ δαιμονική. Τοῦτο τὸ εἶδος νηστείας οὐκ ἄγει ἡμᾶς εἰς συντριβὴν ἢ χαράν, ἀλλ' εἰς ὑπερηφάνειαν, ἐσωτερικὰς ἐντάσεις καὶ εὐερεθιστότητα. Ἡ νηστεία εἶναι ἀνάξιος καὶ δύναται νὰ ἦ καὶ ἀντιπαραγωγική, ὅταν μὴ συνδυάζεται μετὰ προσευχῆς. Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλεται οὐ μόνον διὰ νηστείας, ἀλλὰ διὰ «προσευχῆς καὶ νηστείας» (Ματθ. 17:21). Οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων λέγουσιν ἡμῖν, «νηστεύοντες καὶ προσευχόμενοι». Ἐν ἀμφοτέραις τῇ Παλαιᾷ καὶ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἡ νηστεία θεωρεῖται οὐχὶ ὡς τέλος καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ὡς βοήθημα εἰς ἐντονωτέραν καὶ ζωηροτέραν προσευχήν. Ἡ νηστεία θεωρεῖται πάντοτε ὡς προετοιμασία διὰ κρίσιμου πράξεως ἢ δι' ἀμέσου συναντήσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ. Καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐνήστευσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐν τῇ ἔρημῳ ὡς προετοιμασίαν διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δημοσίας αὐτοῦ διακονίας. «Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν. καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ ἐκ στόματος Θεοῦ. Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας

τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ» (Ματθ. 4:1-11), οὕτως καὶ ἡμεῖς νηστεύομεν. Ἡ ἱεραποστολὴ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἦτο ἀδιάσπαστος ἀπὸ τοῦ βίου τῶν κηρυττόντων, παραδείγματος χάριν, καθ' ὅλην τὴν Χριστιανικὴν Ἀνατολήν, μοναστικαὶ κοινότητες ὑπῆρξαν φορεῖς εὐαγγελισμοῦ. Τοῦτο ἰσχύει διὰ τὰς πρώιμους Χριστιανικὰς ἀποστολάς, ἔτι ἐν τῷ 4ῳ καὶ 5ῳ αἰῶνι ἐν Αἰθιοπία, διὰ τὰς Βυζαντινὰς ἀποστολάς τοῦ 8ου καὶ 9ου αἰῶνος, καὶ διὰ πολλὰς τῶν Ρωσικῶν ἀποστολῶν ἐν μεταγενεστέραις περιόδοις. Ἡ ἐπιτυχία αὐτῶν οὐκ ἦτο ἔργον καλοπληρωμένων ἀποστολῶν ἐπὶ συμβάσει, κηρυττουσῶν τι καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπερχομένων οἴκαδε, ἀλλ' ἀνδρῶν ἀγαπώντων τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους οὓς ἐπεθύμουν νὰ διδάξωσιν τὴν πίστιν αὐτῶν. Αὕτη ἡ μαρτυρία ἀδελφικῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ἀληθὴς λύσις διὰ τὴν σήμερον ἡμέραν καὶ ἐποχὴν, ἐν ἣ συνεχῶς ὀρῶμεν τὴν ἀποτυχίαν τῆς ὀργανωμένης «ἐπαγγελματικῆς» Χριστιανοσύνης.

Ἀκριβῶς διότι ἡ ἱεραποστολὴ εἶναι ἀδιάσπαστος ἀπὸ τοῦ βίου, εἶναι ἐπίσης ἀδιάσπαστος ἀπὸ τῆς προόδου τῆς θεολογικῆς σκέψεως, τῆς Χριστιανικῆς σκέψεως καὶ τοῦ βίου. Ὁ ἱεραπόστολος, ὁ θεολόγος, ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει ἐπομένως νὰ νοήσῃ τί ἐδίδαξαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἐν σχέσει πρὸς τὸ γεγονός ὅτι ὁ Κύριος αὐτὸς δύναται νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ τρόπον σαφῆ εἰς τοὺς λαοὺς ὅλου τοῦ κόσμου, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ χρόνῳ.

Τέλος, θεμελιώδης πτυχὴ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νοεῖ τὴν ἱεραποστολὴν ἐξεφράσθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ρώσου Ἁγίου

Σεραφεῖμ τοῦ Σαρῶφ: «Σῶσον σεαυτὸν καὶ χιλιάδες πέριξ σου σωθήσονται». Νομίζω ὅτι, μέχρι τινὸς βαθμοῦ, προσωπικῶς, ἡ ἐμπειρία τῆς προσεγγίσεως εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, εἶναι ἡ κλεῖς τῆς Χριστιανικῆς προσεγγίσεως εἰς τὴν ἱεραποστολήν.

Παράδεισος καὶ Κόλασις.

Ἡ γενικὴ διδασκαλία τῶν ἀγίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὅτι ὁ παράδεισος καὶ ἡ κόλασις οὐχ ὑπάρχουσιν κατὰ Θεόν, ἀλλὰ κατ' ἄνθρωπον. Ἀληθές ὅτι ἀμφοτέρωθεν συναντῶνται ὡς τρόπος ζωῆς, ἀλλ' οὐχὶ ὁ Θεὸς ἐποίησεν αὐτά. Εἶναι λίαν σαφές ἐν τῇ πατερικῇ παραδόσει ὅτι ὑπάρχουσιν δύο ὁδοί, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶναι παράδεισος διὰ τοὺς ἀγίους, καὶ αὐτὸς εἶναι κόλασις διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Τοῦτο συνδέεται στενῶς πρὸς τὰς διδασκαλίας τῶν πατέρων περὶ τῆς καταλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν. Οὐδαμοῦ ἐν τῇ Βίβλῳ ἀναφέρεται καταλλαγή τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ μᾶλλον μνημονεύεται ὅτι ὁ Χριστὸς κατήλλαξε τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν. Ὁμοίως, ὅλη ἡ πατερικὴ παράδοσις δεικνύει ὅτι ὁ Θεὸς οὐδέποτε ἦτο κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸναντίον, ὁ ἄνθρωπος ἀπεστράφη τὸν Θεόν διὰ τὸ μὴ μετέχειν αὐτῷ ἢ τὸ μὴ εἶναι ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτοῦ. Οὕτως ὁ ἄνθρωπος ποιεῖ τὸν Θεὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Θεὸς οὐδέποτε ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον

Ἡ ἁμαρτία

Ἡ προσέγγισις τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν τρόπον ἀντιμετωπίσεως αὐτῆς ἀποφεύγει τὴν ἀντίληψιν τῆς Δυτικῆς «νομικιστικῆς». Ἡ αὐστηρὰ τήρησις τῶν κανόνων ἄνευ ταύτης τῆς ἐκ καρδίας ἐλατηρίου οὐ βοηθεῖ τὸν πιστὸν εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. Ἡ

ἁμαρτία οὐκ ἔστι κατ' οὐσίαν παράβασις θείου νόμου· ἀλλὰ μᾶλλον ἐστὶν ἐτικέττα ἐπιτιθεμένη εἰς πᾶσαν συμπεριφορὰν ἢ ὁποία «ἀστοχεῖ τοῦ σκοποῦ», τοῦτ' ἔστιν, ἀποτυγχάνει τοῦ ἐπιτεύξεως τοῦ ὑψηλοτέρου σκοποῦ τῆς συμμορφώσεως πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ.

Διὰ τοῦτο, ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ παραδόσει ἡ ἁμαρτία οὐ θεωρεῖται ὡς ἐπονείδιστος λεκῆς ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἥτις δεῖ νὰ ἀφαιρεθῆ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς διαχυτικὴ νόσος ἢ ἀποτυχία ἐπιτεύξεως τοῦ σκοποῦ τῆς ἀληθῶς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τῆς πληρώσεως τοῦ θείου ἡμῶν σχεδίου καὶ τῆς λειτουργίας ἡμῶν ὡς δημιουργίας κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ἡ ἁμαρτία, ἐπομένως, οὐ μόνον ὑποδηλοῖ τὴν ἐνοχὴν τῆς ἀπειθείας ἐντολῆς, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ὁρμὴν τοῦ γενέσθαι τι ἕτερον τοῦ ὅπερ ὄντως ἐσμέν. Ἐπειδὴ ἡ ἐμπειρία ἐκάστου ἀτόμου εἶναι μοναδική, ἢ κατάκτησις ἁμαρτωλῶν συνηθειῶν ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον καὶ διόρθωσιν. Ὁ ἔσχατος σκοπὸς τῆς σωτηρίου ταύτης διαδικασίας εἶναι τὸ γενέσθαι θεουμένους, τὸ ἀντανακλᾶν τὴν θείαν ὁμοίωσιν διὰ τοῦ γενέσθαι Χριστοειδεῖς καὶ ἐν τῇ συμπεριφορᾷ καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ.

Παραδοσιακὴ πρακτικὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐστίν, ὡς καὶ ἐν ἄλλαις Ἀποστολικαῖς Ἐκκλησίαις, τὸ ἔχειν πνευματικὸν καθοδηγητὴν καὶ ὄδηγόν εἰς ὃν τις ἐξομολογεῖται καὶ ὅστις ἀντιμετωπίζει τὴν ἁμαρτίαν ἐπὶ ἀτομικῇ βάσει. Ἐμπειρος καὶ πνευματικῶς ὥριμος πνευματικὸς καθοδηγητὴς (γέρον (Ἑλληνική), старец (Ρωσική)) γινώσεται πῶς καὶ πότε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐστηρότητα ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει τῆς ἁμαρτίας καὶ πότε νὰ χορηγήσῃ ἔλεος. Οὗτος ὁ καθοδηγητὴς κατευθύνει τὰ βήματα ἡμῶν διὰ τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τῆς ὑπακοῆς οὔσης τοῦ μεγάλου ἔργου τῶν «πνευματικῶν τέκνων».

Ἡ Ἐξομολόγησις εἶναι ἡ ἔκφρασις τῆς προσηγηθείσης ἐν τῇ ψυχῇ μετανοίας. Ὁ ἄνθρωπος μετανοεῖ ἐν τοῖς βαθέσι τῆς ὑπαρξίς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο αὐτὸν διεγείρει πρὸς πλήρη ἐξομολόγησιν. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς λέγει: «Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρσις ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας» (Α' Ἰωάν. 1:8-9).

Ἐν τῇ πρώτῃ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ἐξομολόγησις ἐπράττετο ἐνώπιον πάσης τῆς συνάξεως· ἀλλ' ὑστέρωσ καὶ δι' αἰτίας ποιμαντικῆς φύσεως, ἐξ ἐντολῆς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νεκταρίου, ἡ κοινοτικὴ πρακτικὴ τῆς ἐξομολογήσεως ἠλαττώθη ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει, καὶ βαθμηδὸν ἐν τοῖς λοιποῖς πατριαρχείοις· καὶ ὀριστικῶς συνεπέραναν ὅτι ἡ ἐξομολόγησις τῶν ἁμαρτιῶν δεόν νὰ γίνεται ἐνώπιον τοῦ ἱερέως κατ' ἰδίαν, διότι ὁ ἱερεὺς, ἐκτὸς τοῦ ἀκούειν τὴν Ἐξομολόγησιν, ὀδηγεῖ καὶ νοθετεῖ κατὰ τρόπον ὅστις ποιεῖ τὴν ἐξομολόγησιν ἀνανέωσιν ἢ ἐπέκτασιν τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος. «Τολμῶ εἰπεῖν ὅτι ἡ πηγὴ τῶν δακρῶν ἡ ἀναφυομένη μετὰ τὸ Βάπτισμα μείζων ἐστὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ Βαπτίσματος· ἡμεῖς γὰρ τὸ Βάπτισμα παρὰ νηπίων δεξάμενοι, πάλιν αὐτὸ μολύνομεν· διὰ δὲ τῶν δακρῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ καθαρότητα ἐπαναφέρομεν», λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ τῆς Κλίμακος.

Ἡ Ἐξομολόγησις οὐ δεόν νὰ θεωρῆται ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς τιμωρίας καὶ τῆς δικαιώσεως, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀνακούφισις καὶ θεραπεία. Ὁ ἄνθρωπος μόνος ἀδυνατεῖ νὰ ἐπιτύχη τὴν σωτηρίαν (δικαίωσιν) διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ προσπαθείας – καλεῖτε αὐτὴν «ἐξομολόγησιν» ἢ ἄλλο ὄνομα –, ὥστε ἡ μετάνοια οὐδέποτε ἔσται μέσον ἐξιλασμοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον φάρμακον, καὶ ἡ ἐξομολόγησις χειρουργικὴ ἐπέμβασις ἢ ζητοῦσα νὰ ὀδηγήσῃ τὸν νοσοῦντα εἰς πλήρη ἴασιν. Πρόκειται, λοιπόν,

περὶ θετικῶν καὶ οὐχὶ ἀρνητικῶν στάσεων: οὐ περὶ καταρρίψεως τοῦ τείχους τοῦ χωρίζοντος τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ περὶ οἰκοδομήσεως γεφύρας τῆς συνδεούσης αὐτὸν μετ' Αὐτοῦ.

Τίς ἐστὶν ἡ θεμελίωσις τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως;

Ἔχομεν σύνοψιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως ἐν τῇ Κωνσταντινουπολιτανῇ Νικαίᾳ Πίστει, ἀπὸ τοῦ ἔτους 381, ἐνθα αἱ κύρια ἡμῶν πεποιθήσεις ἀπαριθμοῦνται. Εὐρίσκομεν ἐπίσης μεγαλειώδη σύνοψιν πάσης τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Θεολογίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Θείᾳ Λειτουργίᾳ, ἣτις ψάλλεται ἐν τῇ γλώσσει τοῦ λαοῦ καὶ ἣτις ὑπηρέτησεν ὡς ἡ καλλίστη κηρυγὴ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων.

- Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀορατῶν.
- Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰῶνων·
- Φῶς ἐκ Φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο·
- τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα·
- σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα·
- καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς·
- καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς·

- καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.
- Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον καὶ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν.
- Εἰς μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.
- Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
- Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Ἀμήν.

Ἐν τοῖς δώδεκα τούτοις σημείοις ἡ πίστις ἡμῶν συνοψίζεται, αἱ διδασκαλῖαι αἱ ἐν αὐτῇ περιεχόμεναι ἀναφύονται ἐκ τῆς Ἀποκαλύψεως, τοῦτ' ἔστιν, τῆς φανερώσεως ἀγνώστου τινὸς ἀληθείας. Ἡ Ἀποκάλυψις εἶναι ὁ φωτισμὸς τῆς νοήσεως. Ἡ Ἀποκάλυψις ἔχει τρεῖς φάσεις ἢ ἐκδηλώσεις αἵτινες ἀποτελοῦσι τρεῖς βαθμοὺς ὑπερφυσικῆς ἀποκαλύψεως: 1) ἡ πρωταρχικὴ ἀποκάλυψις: αὕτη ἐστὶν ἡ ἀποκάλυψις ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς πρωτοπλάστοις καὶ τοῖς πατριάρχαις καὶ ἥτις παρεδόθη διὰ τῆς παραδόσεως τοῖς ἐγγόνοις αὐτῶν. Καλεῖται ἐπίσης πατριαρχικὴ. Ὑστέρως, ὁ Μωϋσῆς κατέγραψεν αὐτὴν ἐν τῇ Πεντατεύχῳ. 2) ἡ Μωσαϊκὴ ἀποκάλυψις: αὕτη ἐστὶν ἡ ἀποκάλυψις ἡ γενομένη τῷ λαῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ ἄλλων προφητῶν. Διήρκεσεν ἕως τῆς διαδόσεως τῆς Χριστιανοσύνης. 3) ἡ Χριστιανικὴ ἀποκάλυψις: αὕτη ἐστὶν ἡ ἀποκάλυψις ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις διὰ τῆς διακονίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ θεία ἀποκάλυψις ἐν ἀνθρώποις διεσπάρη διὰ δύο τρόπων: 1) διὰ προφορικῆς παραδόσεως ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν, γνωστῆς ὡς Ἱερὰ

Παράδοσις· 2) Διὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἥτις λαμβάνει τὸ ὄνομα τῆς Βίβλου. Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως δέον νὰ ἐννοήσωμεν πάντα ὅσα, ἀφορώντα τὴν ἀληθῆ πίστιν, τὰ μυστήρια, κτλ., οἱ πρόγονοι ἡμῶν παρέδωσαν τοῖς τέκνοις αὐτῶν· οὗτοι, ἐν τῇ σειρᾷ αὐτῶν, διηγήσαντο τὰς ἀληθείας ταύτας τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν καὶ οὕτως ἐσυνεχίσθη, φθάνον οὕτω μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας. Πάντες οἱ ἀληθεῖς πιστοί, ἠνωμένοι ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως τῆς Πίστεως, ἐν τελείᾳ ἐνώσει καὶ κληρονομίᾳ, συμφώνως τοῖς Θείοις Νόμοις, ἀποτελοῦσι τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν, ἥτις ἀκριβῶς ἐστὶν ἡ αἰωνία συντηρητὴς τοῦ θησαυροῦ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως: «ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ σὲ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ὅς ἐστιν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. 3:15). Ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος λέγει: «Οὐ δεῖ ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἄλλοις μέσοις, ἐπειδὴ οὕτως εὐκόλον εὐρεῖν αὐτὴν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσπερ γὰρ λάρνακι πλουσιωτάτῳ, οἱ Ἀπόστολοι κατέθεντο ἐν αὐτῇ ἐν πάσῃ πληρότητι πάντα τὰ τῆς Ἀληθείας· πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν δύναται λαβεῖν τὸ ὕδωρ τῆς Ζωῆς» (Κατὰ Αἱρέσεων – Βιβλίον 3: κεφ. 4).

Τὸ ἀρχαιότερον μέσον διαδόσεως τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως ἦτο ἡ Ἱερὰ Παράδοσις. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, Ἀδάμ, ἕως τοῦ Μωϋσέως, οὐκ ὑπῆρχεν Ἀγία Γραφή. Αὐτὸς ὁ Σωτὴρ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, παρέδωκε τὰς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας τοῖς Ἀποστόλοις διὰ λόγων καὶ παραδειγμάτων καὶ οὐ διὰ βιβλίων. Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι ὡσαύτως ἐνήργησαν ἐν ἀρχῇ, οἵτινες ἐγνώρισαν τὰς Ἀληθείας προφορικῶς, οὕτω θεμελιούντες τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως εἶναι ἐμφανής, ἐπειδὴ πολὺ μείζων ἀριθμὸς ἀνθρώπων δύναται νὰ ὠφεληθῆ ἐξ αὐτῆς ἢ ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐπειδὴ οὐ πάντες ἐπίστανται πῶς νὰ ὠφεληθῶσιν ἐξ αὐτῆς.

Ἡ πρώτη καὶ θεμελιώδης ἀλήθεια τῆς Χριστιανοσύνης εἶναι ἡ ὕπαρξις ἐνὸς μόνου αἰωνίου καὶ ἀπείρου Θεοῦ, δημιουργοῦ πάντων τῶν ὑπαρχόντων: τῶν ἀγγέλων, τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος ἐστὶν ἡ ἀγέννητος καὶ πρώτη αἰτία πάντων. Ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶν κατ' οὐσίαν, πλέον Τριαδικὸς κατὰ πρόσωπον. Ἐν τῷ Θεῷ εἰσὶ τρία θεῖα πρόσωπα, διαφέροντα κατὰ πρόσωπον, ἔχοντα δὲ τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἢ φύσιν: Πατὴρ-Υἱὸς-Ἅγιον Πνεῦμα. Ἡ ἐξήγησις αὐτοῦ εἶναι ἀνεξιχνίαστον μυστήριον τῆ ἀνθρωπίνῃ λογικῇ, ἀλλὰ τὸ μυστήριον τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐν ἀντιθέσει πρὸς αὐτὴν τὴν λογικὴν. Ὁ Υἱός, τὸ δεύτερον πρόσωπον, γεννᾶται ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐπίσης ἐξ αὐτοῦ ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, πλέον ἕκαστον ἐστὶ Θεός. Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ ἐπιγεῖῳ Παραδείσῳ, τελείως εὐτυχῆ, συγκείμενον ἐκ θνητοῦ καὶ ὑλικοῦ σώματος, καὶ ψυχῆς πνευματικῆς καὶ ἀθανάτου. Πᾶσα ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ δημιουργεῖται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ δράμα τῆς ἁμαρτίας, περιγραφόμενον ἐν τοῖς πρώτοις κεφαλαίοις τῆς Γενέσεως καὶ ἐρμηνευόμενον ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου καὶ ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, παρέχει τὴν λύσιν εἰς τὸ αἰνίγμα τοῦ Πόνου καὶ τοῦ Θανάτου, καθὼς εὐρίσκεται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, χθὲς ὡς καὶ σήμερον. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἤμαρτον καὶ ἡ ἁμαρτία αὕτη ἐπήγαγε τὸν θάνατον αὐτῶν, ὡς καὶ τὸν θάνατον πάντων τῶν ἐκγόνων αὐτῶν. Οἱ Πατέρες τῆς Ἀνατολῆς, οἵτινες ἀνέγνωσαν τὸν Ἅγιον Παῦλον ἐν τῷ πρωτοτύπῳ Ἑλληνικῷ, οὐδέποτε ἐπεχείρησαν νὰ ἀποδείξωσιν τὴν εὐθύνην τῶν ἐκγόνων τοῦ Ἀδὰμ διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῶν προγόνων αὐτῶν: μόνον δηλοῦσιν ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐκληρονόμησαν, διὰ κληρονομίας, φθορὰν καὶ θάνατον καὶ ὅτι πάντες διέπραξαν ἁμαρτίαν. Ἐρμήνευσαν τὴν de facto ταύτην κατάστασιν, κληρονομηθεῖσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ, ὡς δουλείαν εἰς τὸν Διάβολον ὅστις, μετὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ

Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας, ἀσκεῖ σφετεριστικὴν, ἄδικον καὶ ἀνελεήμονα τυραννίαν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Θεός, τὸνναντίον, καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ ἐζήτησε νὰ κατευθύνῃ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς σωτηρίαν, προπαρασκευάζων αὐτοὺς βαθμηδὸν ὅπως ἐλευθέρως καὶ συνειδητῶς δεχθῶσι τὸν Μεσσίαν, τὸν Λυτρωτὴν. Μετὰ τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου», οὗτος ὁ Μεσσίας, αὐτὸς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐσαρκώθη ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας καὶ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου – ἐκτὸς λοιπὸν τῆς διεφθαρμένης κληρονομίας τοῦ Ἀδάμ – ἐνίκησε τὸν Διάβολον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀποκατέστησε τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς ζωὴν.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐστὶ τὸ τρίτον Πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, Θεὸς ὡς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱός, ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ ἁγιασμὸς τῶν ψυχῶν διὰ τῶν ἑπτὰ χαρισμάτων αὐτοῦ: Σοφία, Σύνεσις, Βουλή, Ἴσχυς, Γνώσις, Εὐσέβεια καὶ Φόβος Θεοῦ. (Ἁγιότης). «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον καὶ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν» (Σύμβολον Πίστεως). Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐφανερώθη ὁρατῶς ἐν εἴδει περιστερᾶς κατὰ τὸ Βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς ἐν εἴδει γλωσσῶν πυρὸς ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ παραμείνῃ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ὁδηγῆ καὶ βοηθῆ αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγιότητος.

Ὁ Ζωοδότης Θεός, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ ἡ ἐκ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ καταγωγή, φανεροῦται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν ταῖς ψυχαῖς διὰ τῶν ἑπτὰ δωρεῶν αὐτοῦ. Αὐτῷ ὀφείλεται πᾶν τὸ ἔργον τοῦ Ἁγιασμοῦ τῶν ψυχῶν, καὶ ἄνευ οὗ οὐδεμία ἐστὶ δυνατὴ ἀγίασις.

Ἰησοῦς Χριστός, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ἄνθρωπος ἀληθινός, ὡς Θεὸς ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, οὔτε ποιηθεὶς οὔτε κτισθεὶς, γεννηθεὶς ἐκ παντὸς τοῦ αἰῶνος, ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς ὡς ὁ αἰώνιος Λόγος. Αἰώνιος καὶ ἴσος τῷ Πατρί, αἰώνιος καὶ ἴσος τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, αἰώνιος καὶ ἴσος κατ' οὐσίαν, διάφορος κατὰ πρόσωπον, γεννηθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐν χώρῳ, ἐν χρόνῳ καὶ ἐν τόπῳ ὠρισμένῳ, διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ μήτρᾳ Παρθένου Μαρίας, ἄνευ τῆς ἐνεργείας ἀνδρός τινος. Ταῦτὸς κατ' οὐσίαν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι διακεκριμένος κατὰ πρόσωπον, Θεὸς ἅμα καὶ Ἄνθρωπος, ἄπειρος καὶ πεπερασμένος, αἰώνιος καὶ πρόσκαιρος, ἀθάνατος καὶ θνητός, πάντα ἐν ἐνὶ προσώπῳ.

Ἡ μεγίστη ἀπόδειξις τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθείας τῆς Διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, συνίσταται ἐν τῇ Ἀναστάσει αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Αὕτη μαρτυρεῖται πλατέως καὶ ἀποδείκνυται ἐν τοῖς Ἁγίοις Εὐαγγελίοις. Μετὰ τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ ὤφθη τοῖς Ἀποστόλοις, τοῖς μαθηταῖς καὶ πολλοῖς ἀνθρώποις. Τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ, ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεως ἐν σώματι καὶ ψυχῇ, ἐξ οὗ μέλλει ἔρχεσθαι ἐν δόξῃ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς ἐν τῷ τέλει τοῦ κόσμου. Ὁ Ἅγιος Παῦλος λέγει ἡμῖν: «Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν» (Α' Κορ. 15:14).

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα

Ἡ Ὁρθοδοξία διακηρύττει ὅτι ὁ Πατὴρ εἶναι ἡ αἰωνία πηγὴ τῆς Θεότητος, ἐξ οὗ ὁ Υἱὸς αἰωνίως γεννᾶται, καὶ ἐξ οὗ ἐπίσης τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον αἰωνίως ἐκπορεύεται. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν κακῶς ὀνομαζομένην Ρωμαϊκὴν (Παπικὴν) Καθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Δυτικὴν

Χριστιανοσύνην ἐν γένει, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐκ ἀποδέχεται τὴν χρῆσιν τοῦ Φιλιοκβέ («καὶ τοῦ Υἱοῦ») ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ Φιλιοκβέ ἀνεφέρθη διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῇ Γ' Συνόδῳ τῆς Τολέδου ἐν ἔτει 589 καὶ προσετέθη ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Σύμβολον Πίστεως ἐν τῷ 11ῳ αἰῶνι. Πιστεύεται ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται αἰωνίως ἐκ τοῦ Πατρὸς, καθὼς ὁ Χριστὸς λέγει ἐν τῷ Ἰωάννῃ 15:26 «Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ», καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καθὼς αἱ Καθολικαὶ καὶ Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι βεβαιοῦσιν.

Τίνα περὶ Πατρολογίας

Ἡ Ὁρθοδοξία ἐρμηνεύει τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τριῶν μαρτύρων βασιζομένη: τῆς ὁμοφωνίας τῶν ἁγίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας· τῆς συνεχοῦς διδασκαλίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ ὁδηγοῦντος τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ νοός, ἢ τῆς διανοίας τῆς Ἐκκλησίας (καλουμένης ἐπίσης τῆς «Οἰκουμενικῆς Συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας»)· καὶ τῆς πράξεως τῆς ἐκκλησίας (συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ ἄλλων, τῆς ἀσκήσεως, τῆς λειτουργίας, τῆς ὑμνογραφίας καὶ τῆς εἰκονογραφίας).

Τινὲς τῶν μεγίστων θεολόγων ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ κατάγονται ἐκ τοῦ τετάρτου αἰῶνος, συμπεριλαμβανομένων τῶν Καππαδοκῶν Πατέρων καὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἡμεῖς ὅμως οἱ Ὁρθόδοξοι οὐ θεωροῦμεν τὴν «πατερικὴν ἐποχὴν» ὡς τι παρελθόν, ἀλλὰ συνεχίζεται ἐν ἀδιαλείπτῳ διαδοχῇ πεφωτισμένων διδασκάλων (τῶν ἁγίων, ιδίως τῶν καταλιπόντων ἡμῖν θεολογικὰ συγγράμματα) ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας.

Ἴερά Γράμματα

Πολλοὶ σύγχρονοι Χριστιανοὶ θεωροῦσι τὴν Βίβλον καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῆς ὡς τὴν μόνην ἀuthεντίαν διὰ τὴν θεμελίωσιν τῶν πεποιοθήσεων αὐτῶν περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου σκοπιᾶς, ἡ Βίβλος ἀντιπροσωπεύει ἐκεῖνα τὰ κείμενα τὰ ἐγκριθέντα ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας μετὰ τοῦ σκοποῦ τῆς μεταδόσεως τῶν σπουδαιοτέρων μερῶν τῶν ἤδη πιστευομένων. Ἡ Ἐκκλησία μᾶλλον ἢ ἦττον ἀπεδέξατο τὴν προϋπάρχουσαν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν τῶν Ἑβραϊκῶν Γραφῶν τῶν γνωστῆν ὡς Ἑβδομήκοντα, τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῇ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων· ἀλλὰ τὰ κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐγράφησαν δι' ἤδη ὑπάρχοντα μέλη ἢ ἐκκλησιαστικὰς κοινότητας. Ταῦτα τὰ κείμενα οὐ καθολικῶς ἐθεωροῦντο κανονικὰ μέχρις ὅτου ἀνεθεωρήθησαν, ἐδιορθώθησαν, ἀπεδέχθησαν καὶ ἐκυρώθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐν ἔτει 368.

Οἱ Ἕλληνες, οἵτινες εἶχον λίαν ἐξελιγμένην καὶ φιλοσοφικὴν γλῶσσαν, πάντοτε ἐνόουν ὅτι τινὰ τμήματα τῆς Γραφῆς, ἐνῶ περιέχουσιν σύνθετας ἀληθείας καὶ ἠθικὰ μαθήματα, οὐκ ἀνάγκη ἔχουσι νὰ ἐρμηνεύωνται κατὰ λέξιν. Οἱ Ὁρθόδοξοι ἐπίσης νοοῦσιν ὅτι μία τις περικοπὴ δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ ἐπὶ πολλῶν διαφορετικῶν ἐπιπέδων ταυτοχρόνως. Ἡ ἐρμηνεία ὅμως οὐκ ἔστι ζήτημα προσωπικῆς γνώμης (β' Πέτρου 1:20). Διὰ τοῦτο, ἐξαρθώμεθα ἐκ τῆς ὁμοφωνίας τῶν Ἁγίων Πατέρων ὅπως παράσχωσιν ἀξιόπιστον καθοδήγησιν διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐρμηνείαν τῆς Γραφῆς.

Ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία εἶναι ἐκκλησία ἰσχυρῶς βιβλική. Μέγα μέρος τῆς Θείας Ἀκολουθίας ἀποτελεῖται ἐκ ἀμέσων τμημάτων τῆς

Γραφῆς (Ψαλμοί, Ἀναγνώσματα) ἢ ἀναφορῶν εἰς χωρία ἢ θέματα τῆς Γραφῆς (ὕμνογραφία ὡς ἡ περιεχομένη ἐν τῷ Ὀκτωήχῳ, Τριωδίῳ, Πεντηκοσταρίῳ, κτλ.). Ὅλον τὸ Ψαλτήριον ἀναγινώσκεται ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος (δὺς κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν). Ὅλη ἡ Καινὴ Διαθήκη (πλὴν τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου) ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, καὶ πολυάριθμα χωρία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναγινώσκονται ἐν τῷ Ἑσπερινῷ καὶ ἄλλαις ἀκολουθίαις.

Τὸ Εὐαγγέλιον θεωρεῖται εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τίθεται εἰς τιμητικὴν θέσιν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης (τοῦ Ἁγίου Θυσιαστηρίου). Τὸ Εὐαγγελικὸν Βιβλίον παραδοσιακῶς οὐ καλύπτεται διὰ δέρματος (τοῦ δέρματος νεκροῦ ζώου) διότι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ θεωρεῖται ζωοδότης. Παραδοσιακῶς τὸ Εὐαγγέλιον καλύπτεται διὰ χρυσοῦ ἢ ὑφάσματος.

Ἡ ἀγαπημένη ἡμῶν Μήτηρ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Θεοτόκος

(Ἀρχαία Ἑλληνική: Θεοτόκος) ἐστὶν Ἑλληνικὴ λέξις σημαίνουσα Μήτηρ τοῦ Θεοῦ (κυριολεκτικῶς, 'ἡ τεκοῦσα τὸν ὄντα Θεόν'). Ἡ Θεοτόκος εἶναι ὁ τίτλος ὁ δοθεὶς τῇ Μαρίᾳ ὑπὸ τῆς πρώτου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν θείαν μητρότητα αὐτῆς, τίτλος ὅστις δογματικῶς ὠρίσθη ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Ἐφέσου ἐν ἔτει 431.

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἐφέσου συνεκλήθη μεταξὺ 22ας Ἰουνίου καὶ 16ης Ἰουλίου τοῦ ἔτους 431, ἐν Ἐφέσῳ, ἀρχαίῳ Ἑλληνικῷ λιμένι, ἐν τῇ σημερινῇ Τουρκίᾳ, καὶ θεωρεῖται ἡ τρίτη τῶν πρώτων ἐπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων.

Τὸ κύριον κείμενον τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Οὐ τοίνυν λέγομεν τὴν τοῦ Λόγου φύσιν μεταβληθεῖσαν σάρκα γεγονέναι· οὐδὲ μὴν εἰς τὸν ὅλον ἄνθρωπον, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος

συγκείμενον, τετραφῆναι· ἀλλὰ μᾶλλον ἔνωθέντα ἑαυτῷ τὸν Λόγον καθ' ὑπόστασιν ἢ πρόσωπον τὴν ἔμψυχον σάρκα ψυχῆς λογικῆς, ἄνθρωπον γεγονέναι τρόπον ἀνεκφραστον καὶ ἀκατάληπτον, καὶ κληθῆναι υἷον ἀνθρώπου, οὐ βουλήσει μόνον ἢ εὐδοκία, οὐδὲ μὴν προσλήψει προσώπου μόνου, καὶ τὰς εἰς ἀληθῆ ἔνωσιν συνελθούσας φύσεις διαφόρους εἶναι, ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων ἓνα Χριστὸν καὶ Υἱὸν γεγονέναι· οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς τῇ ἔνωσει ἀνηρημένης, ἀλλὰ διὰ τὸ θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα ἓνα Κύριον καὶ Χριστὸν καὶ Υἱὸν ἡμῖν ἀποτελεῖν τῇ ἀνεκφράστῳ καὶ ἀπορρητῳ εἰς ἔνωσιν συνδρομῇ... Οὐ γὰρ πρότερον ἐτέχθη ἄνθρωπος κοινὸς ἐκ τῆς Ἁγίας Παρθένου, καὶ τότε ἐπ' αὐτὸν κατῆλθεν ὁ Λόγος· ἀλλ' ἔνωθεις ἐκ μήτρας μητρικῆς, ὑπέμεινε λέγεται γέννησιν σαρκικὴν, ὡς ἴδιον τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν ποιούμενος... Καὶ οὕτως οὐκ ἠναντιώθησαν [οἱ Ἅγιοι Πατέρες] τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ καλεῖν τὴν Ἁγίαν Παρθένον.»

Ἡ ἑορτὴ τῆς Παναγίας, Μητρὸς τοῦ Θεοῦ (ἢ Θεοτόκος) ἤρξατο ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἐκκλησίαις περὶ τὸ ἔτος 500.

Ἡ Παρθένος καλεῖται ἐπίσης Παναγία, ἢ «Πάνσεπτος», δηλοῦσα τὴν ἐγγύτητα αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τῆς ὑπακοῆς αὐτῆς.

Ἡ βαθυτέρα κατανόησις τοῦ μυστηρίου τῆς Θεοτόκου βαθύνει τὴν κατανόησιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κλήσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Ὅσον ἀφορᾶ τὴν Μαρίαν, πάντα σχετίζονται πρὸς τὸν Χριστὸν· μόνον ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ τὸ μυστήριον αὐτῆς καθίσταται τελείως σαφές. Ἀντὶ τούτου, δύναται γενικῶς νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ γνῶσις τῆς Μαρίας φωτίζει τὴν ἐκτίμησιν ἡμῶν τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἔλλειψις θεολογικῆς ἐμβαθύνσεως δύναται τισὶ νὰ φανῆ ὡς ἔλλειμμα ἐν τῇ Βυζαντινῇ θεολογίᾳ. Πῶς δύναται ἡ Βυζαντινὴ Ἐκκλησία, ἡ οὐδέποτε προσευχομένη τῷ Θεῷ ἢ τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ ἄνευ τοῦ, συγχρόνως, νὰ ἀπευθύνῃ τὰς προσευχὰς αὐτῆς πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ ἦντινα συνεχῶς δοξάζει ὡς «...τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ...», νὰ παραμελῇ τὸ θεολογικὸν ἔργον τὸ ἀφορῶν αὐτήν;

Ἐν τῇ Βυζαντινῇ διανοίᾳ, ἡ φαινομενικὴ αὕτη ἀπουσία θεολογικῆς μελέτης καὶ ἐμβαθύνσεως θεωρεῖται ὡς ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ «μυστηρίου τῆς Μαρίας» ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ Βυζαντινοὶ λόγιοι ἀμφισβητοῦσιν ἐὰν ἡ θεολογία ὡς λογικὴ διερεύνησις τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως εἶναι ἐπαρκῆς πρὸς τὸ μεταφέρειν εἰς ἀκριβεῖς ὅρους τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον τοιοῦτου μυστηρίου. Ἴσως ὁ κατάλληλος τόπος τῆς Μαριολογίας εἶναι ἐν τῇ λειτουργίᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, τοῦτ' ἔστιν, ἐν τῇ λατρείᾳ.

Ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Χριστιανοσύνῃ, ἡ λατρεία καὶ ἡ λειτουργία εἰσὶν ὑπέρτατα. Ἡ λειτουργία οὐ θεωρεῖται ὡς κοινοτικὴ πράξις. Αὕτη ἐστὶν ἡ πορεία ἢ ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἐσχατολογικὴν πραγματικότητα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ τόπος συναντήσεως μεταξύ τοῦ κόσμου τούτου καὶ τῆς πλήρως ἐπικρατούσης Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ λατρεία οὐκ ἔστιν ἀνάμνησις παρελθόντος γεγονότος· ἐστὶν ἡ συμμετοχὴ εἰς αὐτὰ τὰ σωτηριώδη γεγονότα, διότι, καίτοι ταῦτα συνέβησαν ἱστορικῶς, συμβαίνουσιν ἐπίσης πέραν τῆς κατηγορίας τοῦ χρόνου.

Ἐν τῇ Βυζαντινῇ λειτουργίᾳ εὐρίσκομεν τέσσαρας κυρίας Μαριολογικὰς ἐκφράσεις: Μαριάς λειτουργικὰς προσευχὰς, Μαριάς ἑορτάς, Μαριάς εἰκονογραφίαν καὶ παραλειτουργικὴν Μαριάς εὐλάβειαν.

Ἐκαστος κύκλος προσευχῶν κατακλείεται δι' ἰδιαιτέρας προσευχῆς ἀπευθυνομένης πρὸς τὴν Μαρίαν. Παραδείγματος χάριν, ἡ ὁμὰς τῶν ὕμνων τῶν καλουμένων στιχηρῶν, ἐν τῇ δομῇ τῶν καθημερινῶν ἀκολουθιῶν, πάντοτε κατακλείεται διὰ τοῦ θεοτοκίου, ὅπερ ἔπεται τῇ δοξολογία: «Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων». Οὗτος ὁ κανὼν ἐφαρμόζεται εἰς πάντα τὰ σύνολα τῶν λειτουργικῶν προσευχῶν: ἡμερησίους, ἐβδομαδιαίους καὶ τὸν ἐτήσιον κύκλον, καὶ ἐπίσης εἰς τὸν ἀγιολογικὸν κύκλον. Ὅποιον καὶ ἐὰν ᾖ τὸ θέμα τῆς λειτουργικῆς ἐορτῆς, ἡ σφραγὶς καὶ ὁ τελευταῖος λόγος ἔσονται διὰ τὴν ἀγαπημένην ἡμῶν Θεοτόκον.

Ὁ Μοναχισμός.

Τὸ εἶναι μοναχὸς σημαίνει τὸ ζῆν τὴν ὁδὸν ἣνπερ ὁ Κύριος ἐποίησεν, σημαίνει τὸ ἀναβαίνειν τὸν Γολγοθᾶν καθ' ἑκάστην στιγμήν, καθ' ἑκάστην δευτερόλεπτον ἑκάστης ἡμέρας. Σημαίνει τὸ προσφέρειν πάντα τὰ βιούμενα ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἀγνοούντων τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας καὶ τῶν ζώντων «ἀπολαμβάνοντας ζωὴν» ἥτις μόνον εἰς ἀπώλειαν αὐτοὺς ἄγει. Σημαίνει τὸ πάσχειν μετὰ χαρᾶς καὶ τὸ κλαίειν μετὰ συντετριμμένης ψυχῆς ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἐκείνων οἵτινες ἐπέλεξαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν ὁδὸν τῆς ἡδονῆς καὶ οὐ γινώσκουσι τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἀγάπην Αὐτοῦ.

Τὸ εἶναι μοναχὸς σημαίνει τὸ ζῆν ἐν τελείᾳ παραδόσει, σημαίνει τὸ ζῆν τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τὸν πόνον τοῦ κόσμου.

Τὸ εἶναι μοναχὸς σημαίνει τὸ νηστεύειν μετὰ χαρᾶς τῆς προσφορᾶς τῷ Θεῷ τῆς μικρᾶς ἐκείνης θυσίας ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος τῆς ἀπολωλυίας ἐν τοῖς ψευδέσι θεοῖς οὓς ὁ διάβολος αὐτοῖς δίδωσιν.

Τὸ εἶναι μοναχὸς σημαίνει τὸ ζῆν ἀποθνήσκων βέβαιος ὅτι ἡ ἀνάστασις εἶναι τὸ μέγα βραβεῖον, τὸ ἀναμένον τοὺς ἐκλεκτοὺς, τὸ βλέπειν τὸν θάνατον κατὰ πρόσωπον, διότι οὗτος ἐστὶν ὁ φίλος ἡμῶν.

Τὸ εἶναι μοναχὸς σημαίνει τὸ ζῆν ἐν φόβῳ Θεοῦ, σημαίνει τὸ γινώσκειν ὅτι ἐσμὲν ἁμαρτωλὰ σκύβαλα καὶ ὅτι ἐὰν μὴ μετανοῶμεν καθ' ἑκάστην στιγμήν, ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλος θὰ ριφθῶμεν εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ.

Τὸ εἶναι μοναχὸς σημαίνει τὸ ζῆν διὰ, ἐν καὶ μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἀγκαλιζέσθαι τὸν Ἅγιον Σταυρὸν Αὐτοῦ καὶ τὸ εἶναι βέβαιον ὅτι μόνον ἡ ἄρνησις ἑαυτῶν θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς ταπεινοφροσύνην καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς Βασιλείας.

Τὸ εἶναι μοναχὸς εἶναι τὸ μέγιστον δῶρον ὃ δύναται ὁ Κύριος νὰ δώσῃ ἡμῖν.

Εἷς τῶν μεγάλων θησαυρῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐστὶν ὁ μοναχισμὸς. Καίτοι γεννηθεὶς ἐν Αἰγύπτῳ, ταχέως ἐρρίζωσε ἐν Βυζαντιναῖς Χριστιανικαῖς κοινότησιν, ὥστε πολλαὶ τῶν Βυζαντινῶν μοναστηρίων ἀνέκυψαν ἐν τοῖς πρώτοις αἰῶσιν, ἰδίως ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Ὁ Ὀρθόδοξος μοναχισμὸς βασίζεται ἐπὶ τῶν ἀρχαίων κανόνων τοῦ Ἁγίου Παχωμίου καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Εἰς τὸ θεμελιῶδες τοῦτο καὶ βασικὸν σχέδιον προστίθεται τὸ ἰδρυτικὸν καταστατικὸν ἑκάστου μοναστηρίου. Τὸ ἰδρυτικὸν τοῦτο γράμμα περιγράφει τὰς χρήσεις καὶ τὰ ἔθη ἑκάστου μοναστικοῦ πυρῆνος.

Ὁ Ὀρθόδοξος μοναχὸς σέβεται λίαν αὐστηρὰς ὥρας προσευχῆς, λειτουργικῶν ἐορτῶν καὶ ἐργασίας ἄνευ διακοπῆς τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς βοηθείας τῶν ἄλλων ἐν πλείσταις περιπτώσεσιν, ἀλλ'

ὀλοκληρωτικῶς ἀφιερωμένος εἰς τὴν ἀγνείαν, τὴν πενίαν καὶ τὴν ὑπακοήν. Ἐν τισὶ περιπτώσεσιν ὑπάρχει αὐστηροτέρα τάξις ἐπισκέψεων, καίτοι οὐχὶ τελείως κλειστῶν, ὡς παραδείγματος χάριν ἐν τοῖς μοναστηρίοις τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἰδιαιτέρως, ἕκαστος μοναχὸς ἢ μοναχὴ δύναται ἐπίσης νὰ ἐπιλέξῃ νὰ ἀποσυρθῇ τελείως ἀπὸ τῆς κοινῆς ζωῆς τοῦ μοναστηρίου ὡς ἐρημίτης, ἐν προσευχῇ, νηστεία καὶ μετανοία, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἡγουμένου καὶ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ.

Κατὰ τὰ λοιπά, ἕκαστος ἔχει τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ τοῦ μοναστηρίου, ἐπιτελῶν διάφορα ἔργα πρὸς κοινὴν συντήρησιν.

Ἡ ἐνδυμασία εἶναι μέλαινα, συμβολίζουσα τὸν θάνατον αὐτοῦ διὰ τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ τὸ κρέας ἀπουσιάζει ἐκ τοῦ βιβλίου μαγειρικῆς πολλῶν μοναστηρίων, καίτοι ἡ γενναιοδωρία καὶ ἡ φιλοξενία οὐ λείπουσιν δι' οὐδένα τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτά.

Ἡ τέχνη ἐν τῷ Ὁρθόδοξῳ μοναχισμῷ εἶναι τὸ ἀποκλειστικὸν ἔργον μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν. Γενικῶς λίαν πολυάνθρωπα ἔτι καὶ σήμερον, τὰ μοναστήρια ὑπῆρξαν πάντοτε ἰσχυρὸς πυρὴν καὶ ἐργαστήριον γραφῆς, ζωγραφικῆς ἢ κεντήματος, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐστέγαζον θεολογικὰ σεμινάρια, σχολεῖα ἀρρένων ἢ θηλέων καὶ οἰκήματα διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καί/ἢ διὰ τοὺς γεροντοτέρους.

Ὁ Ὁρθόδοξος μοναχισμὸς ἔχει, καὶ εἶχε πάντοτε, ἐν μοναχικὸν σῶμα, συμφώνως τῷ πνεύματι τῶν κανόνων τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Δυτικὸν μοναχισμόν, ἐνθα ὑπάρχουσιν διάφορα μοναχικὰ τάγματα, ἐν τῷ Ἀνατολικῷ μοναχισμῷ ὑπάρχει ἐνότης, καίτοι

ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀφιερώσεις μεταξύ μοναχῶν καὶ μοναστηρίων, συμφώνως ταῖς ἰδιαιτέραις περιστάσεσιν ἐκάστου μοναστηρίου.

Οἱ βαθμοὶ τοῦ μοναχισμοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀναφέρονται εἰς τὰ στάδια δι' ὧν διέρχεται Ὀρθόδοξος μοναχὸς ἢ μοναχὴ ἐν τῇ θρησκευτικῇ αὐτῶν κλήσει.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν Δυτικὴν Χριστιανοσύνην, ἐν ἣ ἀνέκυψαν διάφορα θρησκευτικὰ τάγματα καὶ κοινωνίαι, ἕκαστον μετὰ τῶν ἰδίων τελετῶν ἐπαγγελίας, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει μόνον ἓν εἶδος μοναχισμοῦ. Ἡ ἐπαγγελία τῶν μοναχῶν γνωρίζεται ὡς κουρά (ἀναφερομένη εἰς τὴν τελετουργικὴν κοπὴν τῶν τριχῶν τοῦ μοναχοῦ ἢ ὁποῖα λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν τελετὴν), ἣτις, ποτὲ, ἐθεωρεῖτο Ἱερὸν Μυστήριον (sacramentum). Ἡ Τελετὴ τῆς Κουρᾶς ἐμφανίζεται ἐντύπως ἐν τῷ Εὐχολογίῳ (Ἐκκλησιαστικὴ Σλαβονικὴ: Трѣбник), ὡς καὶ τὰ ἄλλα Ἱερὰ Μυστήρια καὶ τελεταὶ αἱ τελούμεναι κατ' ἀνάγκην, ὡς αἱ κηδεῖαι, αἱ εὐλογίαι καὶ οἱ ἐξορκισμοί.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς μοναστήριον ἄρχονται τὸν βίον αὐτῶν ὡς δόκιμοι ἢ νεόφυτοι (Ἑλληνικὴ: δόκιμος, lit. «ὁ ὑπὸ ὑπακοήν»). Ἄπαξ ὁ ὑποψήφιος ἢ ἡ ὑποψηφία ἀφιχθῆ εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ζῆση ὡς ξένος οὐχὶ ἔλαττον τῶν τριῶν ἡμερῶν, ὁ ἡγούμενος ἢ ἡγουμένη δύναται νὰ εὐλογήσῃ τὸν ὑποψήφιον ὅπως γένη δόκιμος. Οὐκ ἔστιν ἐπίσημος τελετὴ διὰ τὴν ἔνδυσιν τοῦ δοκίμου ἢ τῆς δοκίμου· ἀπλῶς λαμβάνουσιν ἄδειαν νὰ φέρωσιν τὰ ἐνδύματα τοῦ δοκίμου. Ἐν τῇ Ἀνατολικῇ μοναχικῇ παραδόσει, οἱ δόκιμοι δύνανται ἢ οὐ δύνανται νὰ φέρωσιν μέλαν ὑποκάμισον.

Ἐὰν ὁ δόκιμος συνεχίσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ γενέσθαι μοναχὸς ἢ μοναχὴ, ἐνδύεται τὸν πρῶτον βαθμὸν τοῦ μοναχισμοῦ ἐν τελετῇ ἐν ἣ λαμβάνει

τὴν κουράν καὶ καλεῖται Ρασοφόρος (Ἑλληνική: ῥασοφόρος, lit. «ὁ φέρων ῥάσον»). Καίτοι οὐδεμία ἐπίσημος ἐπαγγελία δίδεται ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, ὁ ὑποψήφιος κανονικῶς ἀπαιτεῖται νὰ βεβαιώσῃ τὴν δέσμευσιν αὐτοῦ ἢ αὐτῆς πρὸς τὸ ἐπιμένειν ἐν τῇ μοναχικῇ ζωῇ. Ὁ ἡγούμενος τελεῖ τὴν κουράν, κόπτων μικρὰν ποσότητα τριχῶν ἐκ τεσσάρων σημείων τῆς κεφαλῆς, σχηματίζων σταυρόν. Οἱ δόκιμοι λαμβάνουσι τὸ ἐξωτερικὸν ῥάσον.

Τὸ ἐπόμενον ἐπίπεδον διὰ τοὺς Ἀνατολικοὺς μοναχοὺς λαμβάνει χώραν ἔτη τινὰ μετὰ τὴν πρώτην κουράν, ὅταν ὁ ἡγούμενος αἰσθάνεται ὅτι ὁ μοναχὸς ἔφθασεν εἰς τὸ κατάλληλον ἐπίπεδον πειθαρχίας, ἀφοσιώσεως καὶ ταπεινοφροσύνης. Καλεῖται Σταυροφόρος (Ἑλληνική: σταυροφόρος, lit. «ὁ φέρων τὸν σταυρόν»). Οὗτος ὁ βαθμὸς γνωρίζεται ἐπίσης ὡς τὸ Μικρὸν Σχήμα, καὶ θεωρεῖται ὡς «ἀρραβὼν» πρὸς τὸ Μέγα Σχήμα. Ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ, ἡ μοναχὴ ἢ ὁ μοναχὸς δίδωσιν ἐπισήμους ἐπαγγελίας μονιμότητος τόπου, ἀγνείας, ὑπακοῆς καὶ πενίας.

Μοναχοὶ καὶ μοναχαὶ τῶν ὁποίων οἱ ἡγούμενοι αἰσθάνονται ὅτι ἔφθασαν εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον πνευματικῆς ἀριστείας φθάνουσιν εἰς τὸ τελικὸν στάδιον, καλούμενον Μέγα Σχήμα (Ἑλληνική: μεγαλόσχημος). Ἡ κουρὰ τοῦ σχηματικοῦ μοναχοῦ (σχημαμονάχου) ἢ τῆς σχηματικῆς μοναχῆς (σχημαμονάχης) ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν μορφήν ὡς καὶ ἡ τοῦ σταυροφόρου, καὶ λαμβάνει τὰς αὐτὰς ἐπαγγελίας, καὶ κουρεύεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Πρὸς πᾶσι τοῖς ἐνδύμασιν τοῖς φερομένοις ὑπὸ τοῦ σταυροφόρου, ἐπὶ τῇ ἐπιτεύξει τοῦ βαθμοῦ τούτου λαμβάνουσιν τὸν ἀνάλαβον, ὅστις ἐστὶ τὸ ἐμβληματικὸν μοναχικὸν ἔνδυμα τοῦ Μεγάλου Σχήματος. Αὐτοὶ οἱ ἀνάλαβοί τινες καλοῦνται «Μέγα Σχήμα». Καταπίπτουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ κρέμανται ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν, τὸ

ἔμπροσθεν μέρος ὄν τι μακρότερον, καὶ εἶναι κεκεντημένοι διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ Πάθους καὶ τοῦ Τρισαγίου Ὑμνου.

Ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας

Ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας (περὶ τὸ 330 – 379) εἶναι μία τῶν πλέον ἐπιρροῶν μορφῶν ἐν τῷ Βυζαντινῷ καὶ τῷ Δυτικῷ μοναχισμῷ. Πρὶν ἢ σχηματίσαι τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μοναχικὴν κοινότητα, ἐπεσκέφθη τὴν Αἴγυπτον, τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν Συρίαν, παρατηρῶν τὸν μοναχικὸν βίον καὶ διδασκόμενος ἔκ τε τῶν θετικῶν καὶ τῶν ἀρνητικῶν παραδειγμάτων ὧν ἐνετύγχανεν ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ. Ὑστέρως ἔγραψε τὸ Ἀσκητικὸν αὐτοῦ διὰ τὰ μέλη τῆς μονῆς ἣν περὶ ἴδρυσεν περὶ τὸ 356 μ.Χ. ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Ἰριδος ἐν Καππαδοκίᾳ. Τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Βασιλείου περιελάμβανε δύο σύνολα μοναχικῶν κανονισμῶν: τὸ Μικρὸν Ἀσκητικὸν καὶ τὸ Μέγα Ἀσκητικὸν. Ὑπάρχει βαθμὸς τις ἀλληλογραφίας μεταξὺ Βασιλείου καὶ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἣτις παρέχει καλλιτέραν κατανοήσιν τοῦ τύπου τοῦ μοναχικοῦ βίου ὃν οὗτος ἐθεμελίωσεν.

Πρὶν ἢ ἀσπασθῆ τὸν μοναχικὸν βίον, ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας ἐποίησε σπουδὴν ἐπιμελῆ τοῦ μοναχισμοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, Παλαιστίνῃ, Κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο σαφῆς προτίμησις τοῦ κοινοβιακοῦ βίου. Ἰδρυσεν πλείω μοναστήρια ἐν τῷ Πόντῳ, ἐνὸς τῶν ὁποίων αὐτὸς προΐστατο ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ μοναστήρια μιμούμενα τὰ αὐτοῦ ταχέως διεσπάρησαν καθ' ὅλην τὴν Ανατολήν. Οἱ μοναχοὶ αὐτοῦ συνήγοντο διὰ «ψαλμωδίαν» καὶ «γονυκλισίας» ἑπτὰκις τῆς ἡμέρας, συμφώνως τῷ «Ἐπτὰκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σε» (Ψαλμ. 118:164)· μεσονύκτιον («Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην» – Αὐτόθι, 62), τὸ ἀπόγευμα, τὸ πρωὶ καὶ μεσημβρίαν (Ψαλμ. 54:18), τῇ τρίτῃ ὥρᾳ, τῇ ὥρᾳ τῆς

Πεντηκοστῆς καὶ τῆ ἐνάτη, τῆ ἱερᾶ ὥρα τοῦ πάθους. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ συνόλου τῶν ἑπτά, ἡ μεσημβρινή προσευχή διηρέθη εἰς δύο μέρη χωριζόμενα ὑπὸ τοῦ κοινου γεύματος.

Τὸ μοναχικὸν ιδεῶδες τοῦ Ἁγίου Βασιλείου ἐκτίθεται ἐν συλλογῇ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ γνωστῆ ὡς τὸ «Ἀσκητικόν», ἢ «Ἀσκητικά», ὧν τὰ σπουδαιότερα εἰσὶν αἱ «Regulae fusius tractatae», σειρὰ ἀπαντήσεων εἰς ἐρωτήσεις, πενήκοντα πέντε τὸν ἀριθμὸν, καὶ αἱ «Regulae brevius tractatae», ἐν αἷς τριακόσiai δέκα τρεῖς ἐρωτήσεις ἀπαντῶνται συντόμως. Οὐ δεῖ νὰ ὑποτεθῆ ὅτι αἱ «Regulae» ἀποτελοῦσι κανόνα, καίτοι πιθανῶς θὰ ἦτο καλὴ ιδέα νὰ κατασκευασθῆ τις ἐξ αὐτῶν. Εἰσὶν ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις αἵτινες φυσικῶς θὰ ἀνέκυπτον μεταξὺ ἀνθρώπων ἤδη κατεχόντων πλαίσιον τινων ἐθίμων ἢ παραδόσεων. Ἐνίοτε πραγματεύονται πρακτικὰ ζητήματα, ἀλλ' οὐ σπανίως πραγματεύονται θέματα ἀφορῶντα τὸν πνευματικὸν βίον.

Ἡ αὐθεντία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου ἦτο ἴση πρὸς τὴν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου μεταξὺ τῶν ἡγετῶν τοῦ Παλαιστινιακοῦ μοναχισμοῦ· οὗτοι ὅμως ἐλάμβανον ὡς συνήθειαν ὅτι ὁ βίος ἐν τῇ Λαύρα ἦτο ὁ τελειότατος, καίτοι ὑπὸ συνήθεις περιστάσεις οὐ δεῖ νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς αὐτὴν πρὶν ἢ λάβῃ τὴν μαθητείαν αὐτοῦ ἐν μοναστηρίῳ. Τὸ παράδοξον οὐκ ἔστιν οὕτω μέγα ὡς δύναται νὰ φανῆ ἐκ πρώτης ὄψεως. Ὁ ἔνοικος τῆς Λαύρας ὑπὸ τὸν κανόνα ἀρχιμανδρίτου ἢ ἡγουμένου ἐτέλει καὶ οὕτως οὐκ ἐξετίθετο εἰς τοὺς κινδύνους τῆς καθαρῶς ἐρημιτικῆς καταστάσεως.

Ὁ μοναχισμὸς οὕτως κατέστη μέρος τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις νομοθετήθη ἰδίως ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Χαλκηδόνος. Μοναστήρια οὐκ ἐδύναντο νὰ ἀνεγερθῶσιν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἐπισκόπου· μοναχοὶ θὰ ἐλάμβανον τὴν δέουσαν τιμὴν, ἀλλ' οὐκ ἔμελλον νὰ ἐμβάλλωσιν εἰς τὰ

τῆς Ἐκκλησίας ἢ τοῦ Κράτους. Ἐμελλον νὰ ὑπόκεινται τῷ ἐπισκόπῳ, κτλ. (Καν. Δ'). Κληρικοί καὶ μοναχοὶ οὐκ ἔμελλον νὰ στρατεύωνται ἢ νὰ ἀσπασθῶσι βίον κοσμικόν (Καν. Ζ'). Μοναστήρια οὐκ ἔμελλον νὰ κοσμικεύωνται (Καν. ΚΔ').

Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης

Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης: μωσαϊκὸν τοῦ 11ου αἰῶνος ἐκ τῆς Μονῆς Νέας Μονῆς Χίου.

Κατὰ κανόνα, οἱ μοναχοὶ ἀπήλαυον τῆς εὐνοίας τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν πατριαρχῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸν εἰκονομαχικὸν διωγμὸν ἔπαθον δεινῶς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας τῆς πίστεως αὐτῶν· ἡ στάσις αὐτῶν ἐπὶ τούτου ἐξήγειρε τὴν ὀργὴν τῶν αὐτοκρατορικῶν δυνάμεων καὶ πολλοὶ ἐμαρτύρησαν ὑπὲρ τῆς πίστεως. Αὐτὸς ὁ μοναχισμὸς (καὶ οὐ μόνον μεμονωμένοι μοναχοί) κατέστη στόχος αἰρετικῶν αὐτοκρατόρων. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐξωρίσθησαν, καὶ τινὲς ἐκμεταλλεύθησαν τὴν καταδίκην ταύτην διὰ νὰ ἀναδιοργανώσωσι τὸν θρησκευτικὸν βίον αὐτῶν ἐν Ἰταλίᾳ. Κατ' εἰρωνείαν, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ζῶν ἐν μουσουλμανικῷ ἔθνει, ἦτο ἀνεξάρτητος τῶν εἰκονοκλαστῶν αὐτοκρατόρων καὶ ἦτο ἐπομένως ἰκανὸς νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν πίστιν ἐξ ἀποστάσεως.

Τὸ δεύτερον ἡμῖς τοῦ ὀγδόου αἰῶνος φαίνεται ὅτι ἦτο ἐποχὴ λίαν γενικῆς παρακμῆς· περὶ τὸ ἔτος 800, ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης (περὶ τὸ 758 – περὶ τὸ 826), ὅστις ἔμελλε νὰ γένῃ εἰς τῶν πλέον δημιουργικῶν στοχαστῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ μοναχισμοῦ, κατέστη ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τῆς καλουμένης «Στουδίου» (ἰδρυθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ πέμπτῳ αἰῶνι). Ὁ Θεόδωρος ἐπεχείρησε νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν μονὴν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ

πνεῦμα τοῦ Ἁγίου Βασιλείου εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ῥώμην. Πρὸς τοῦτο, καὶ πρὸς τὸ δοῦναι μονιμότητα ταῖς μεταρρυθμίσεσιν αὐτοῦ, ἐνόησεν ὅτι ἐχρειάζετο πρακτικώτερος κώδιξ νόμων διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν λεπτομερειῶν τοῦ καθημερινοῦ βίου, ὡς συμπλήρωμα τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Οὕτως, συνέταξε συντάγματα, ὑστέρως κωδικοποιηθέντα, ἅτινα κατέστησαν ὁ κανὼν τοῦ βίου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου, καὶ ἅτινα βαθμηδὸν διεσπάρησαν ἐκεῖθεν εἰς μοναστήρια καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν Ἀνατολικὴν Ρωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν.

Συγχρόνως, τὸ μοναστήριον ἦτο δραστήριον κέντρον πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς καὶ πρότυπον ἐξασκοῦν σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν μοναχικῶν πρακτικῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Μέχρι σήμερον, τὸ Ἀσκητικὸν τοῦ Βασιλείου καὶ αἱ Διατάξεις τοῦ Θεοδώρου, ἅμα τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν Συνόδων, ἀποτελοῦσι τὸ κύριον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Σλαβονικῆς μοναχικῆς παραδόσεως.

Ὁ μοναχικὸς βίος ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἤρξατο κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου αἰῶνος διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνοιο καὶ τὸ ὄρος κατέστη τὸ μέγιστον καὶ ἐπισημότατον μοναστικὸν κέντρον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμαϊκῇ Αὐτοκρατορίᾳ. Ἡ χερσόνησος εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι ἀνεξάρτητος μοναχικὴ δημοκρατία, κυβερνωμένη ὑπὸ εἴκοσι «Κυριάρχων Μονῶν», μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐκλεγέντος προέδρου (πρώτου) καὶ διοικητικοῦ συμβουλίου. Τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι κατοικία ἀναριθμῶν ἀνεκτιμῶν πολιτιστικῶν καὶ πνευματικῶν θησαυρῶν, καὶ θεωρεῖται μέχρι σήμερον ὡς ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ.

Ἡ Ἱερωσύνη.

Ἡ Ὅρθόδοξος Ἐκκλησία δύναται νὰ χειροτονῇ ἐγγάμους ἄνδρας. Μόνον οἱ μοναχοὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀγαμίαν καὶ τοὺς μοναχικοὺς ὄρκους. Οἱ ὅμως ἄγαμοι οὐκέτι δύνανται νὰ νυμφευθῶσιν μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἐκλέγονται μόνον ἐκ τῶν μοναχῶν.

Διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης, ὁ ἐπίσκοπος τελεῖ χειροτονίαν εἰς τὴν Ἱερωσύνην. Τοῦτο ὅμως ἀπαιτεῖ τὴν συγκατάθεσιν παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἐν τινὶ σημείῳ τῆς ἀκολουθίας, τὸ ἐκκλησίασμα ἐπικροτεῖ τὴν χειροτονίαν διὰ τῆς κραυγῆς «Ἄξιος!».

Ἐὰν ἀνὴρ ἄγαμος ἢ ἀνύπανδρος ἢ ἐγκρατὴς χειροτονηθῇ, ὀφείλει νὰ παραμείνῃ ἄγαμος ἵνα διατηρήσῃ τὴν διακονίαν αὐτοῦ. Ἱερεὺς ἄγαμος οὐκ ἔστιν ἀναγκαίως ὁ αὐτὸς πρὸς κληρικοὺς μοναχοὺς, καθὼς ἡ ἀγαμία οὐκ ἐπάγεται αὐτομάτως τὸν μοναχισμόν, καίτοι ὁ Ὅρθόδοξος μοναχισμὸς ὑποδηλοῖ κλήσιν εἰς ἀγαμίαν. Μοναχὸς-ιερεὺς καλεῖται ἱερομόναχος.

Τὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης ἔχει τρία στάδια: τὴν διακονίαν, τὴν πρεσβυτερίαν καὶ τὴν ἐπισκοπὴν. Μόνον οἱ ἐπίσκοποι ὀφείλουσιν νὰ ᾧσιν ἄγαμοι, ἐνῶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι δύνανται νὰ ᾧσιν ἐγγαμοὶ ἄνδρες, ἀλλὰ μόνον ἐὰν ὁ γάμος αὐτῶν προσηγηθῇ τῆς διακονικῆς αὐτῶν χειροτονίας. Οὐκ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς νὰ ἐπαναγαμηθῶσιν ἐὰν χηρεύσωσιν.

Οἱ Ὅρθόδοξοι ἱερεῖς ὁμαδοποιοῦνται κατὰ ἱεραρχίαν: οἱ πατριάρχαι, οἱ ἀρχιεπίσκοποι ἢ μητροπολίται εἰσὶν ἐπὶ κεφαλῆς· ἔπειτα ἔρχονται οἱ ἐπίσκοποι (ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπίσκοπος, τοῦτ' ἔστιν, ἐπιβλέπων, ἐπόπτης), οἱ πρεσβύτεροι, τέλος οἱ διάκονοι (ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ διάκονος, βοηθὸς ἢ ὑπηρέτης). Ἡ ἱεραρχία περιλαμβάνει ἐπίσης ὑποδιακόνους, ἀναγνώστας καὶ ψάλτας ἄνευ ἰδιαίτερου μυστηρίου.

Γυναῖκες οὐ δύνανται νὰ χειροτονηθῶσιν, ἀλλ' ἡ σύζυγος Ὀρθοδόξου ἱερέως εἶναι παπαδιά ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ ποποβα ἢ ποποβκα ἐν ταῖς Σλαβονικαῖς γλώσσαις.

Ὅταν τελῶσιν λειτουργίας ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ, οἱ Ὀρθόδοξοι ἱερεῖς φέρουσι ράσον, ἐπιτραχήλιον καὶ καμιλαύκιον (ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καμιλαύκιον: κυλινδρικὸν κάλυμμα κεφαλῆς, συνήθως μέλαν).

Εἶναι δόγμα τῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἡ Ἱερωσύνη ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ νὰ πληρώσῃ τὴν χάριν τὴν δεδομένην αὐτῇ διὰ τῆς δωρεᾶς τῆς «ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν» κατὰ τὸν τελειότατον δυνατὸν τρόπον. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία διδάσκει ὅτι ἡ πραγματικότης καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν τελουμένων ὑπὸ ἱερέων, οὐκ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς προσωπικῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐνεργοῦντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων, αὐτὸς ὁ Χριστός, διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ λειτουργῶν, ἐνεργεῖ ὡς διδάσκαλος, ποιμὴν καλός, συγχωρητὴς καὶ ἰατρός. Αὐτὸς ὁ Χριστός ἐστὶν ὁ συγχωρῶν ἁμαρτίας καὶ ἰώμενος τὰς σωματικὰς, διανοητικὰς καὶ πνευματικὰς νόσους τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἱερεὺς εἶναι εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ἱερεῖς κανονικῶς ἐπιτελοῦσι τὸ λειτούργημα τῶν ἐφημερίων, λειτούργημα τὸ κανονικῶς ἐπιτελούμενον ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἐν ταῖς πρώταις ἡμέραις. Εἰσὶν προϊστάμενοι τοπικῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων. Προεδρεύουσιν τῆς τελέσεως τῆς λειτουργίας καὶ διδάσκουσιν, κηρύττουσιν, συμβουλεύουσιν καὶ ἀσκοῦσι τὰς διακονίας τῆς συγχωρήσεως καὶ τῆς ἰάσεως.

Περὶ Κανονικότητος

Ὁρθόδοξοι Δικαιοδοσίαι μὴ ἔχουσαι κοινωνίαν μετὰ τῆς
Κωνσταντινουπόλεως

Αὗται εἰσὶ Δικαιοδοσίαι αἵτινες ἔχουσι τὴν κοινωνίαν αὐτῶν
διακεκομμένην μετὰ τοῦ πλείστου ἢ παντὸς τοῦ καλουμένου «Κόσμου
τῆς Ἐπισήμου Ὁρθοδοξίας», ἐν πρώτοις, οὐ γνωρίζουσιν τὴν αὐθεντίαν
τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ὁ Α', ὃν
κατηγοροῦσιν ὡς κατέχοντα νεοπαπικὴν ἢ Φραγκιστικὴν θέσιν, ἢ
κατέχοντα μοντερνιστικὰς θέσεις αἵτινες συμβιβάζουσιν τὴν
«ὀρθοδοξίαν» τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον,
ἀντιστρόφως, ἀρνοῦται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς Ἐκκλησίας ταύτας ὡς
κανονικάς, καὶ ὅταν ἀκριβῶς συμμορφῶνται πρὸς τὰς κανονικάς
διατάξεις· διὰ τοῦτο, συμβαίνει ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν νὰ ἀναγνωρίζῃ
τὴν ἰσχὺν τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν Ἱερωσυνῶν τῶν διανεμομένων ὑπὸ
τῶν εἰρημένων δικαιοδοσιῶν.

Πολλὰ τῶν Δικαιοδοσιῶν τούτων οὐκ εἰσὶν ἐν κοινωνίᾳ ἀλλήλων, καὶ
διοικοῦνται ἀπομονωμένοι τοῦ Ὁρθοδόξου Κόσμου, καὶ ἄλλαι δέ,
ἀντιθέτως, ὡς ἡ Σύνοδος ἐν Ἀντιστάσει, ἐπιχειροῦσι νὰ ὁμοσπονδοῦν ἢ
νὰ ἐνισχύωσι τοὺς δεσμοὺς μετ' ἄλλων δικαιοδοσιῶν, ὡς συμβαίνει
ἐπίσης μετὰ τῆς Συνόδου τοῦ Μιλάνου, ἢ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας ἐν Ἐξορίᾳ.

Ἡ κακὴ χρῆσις τῆς κανονικότητος δέον νὰ ἀντιμετωπίζηται ὡς λίαν
σπουδαῖον σημεῖον, διότι λίαν συχνὰ χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τινων
Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν: τῶν καλουμένων «ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ» ἢ
«ΕΠΙΣΗΜΩΝ» Ἐκκλησιῶν, πρὸς τὸ δυσφημεῖν ἄλλας Ὁρθοδόξους
Ἐκκλησίας αἵτινες εἰσὶν στερεῶς ἠγκυροβολημέναι ἐν τῇ Πίστει καὶ ἐν
τῇ ἀποστολικῇ διαδοχῇ, ἀλλ' ὧν ἡ παρουσία εἶναι ἐνοχλητικὴ δι' αἰτίας

ἀφορώσας τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν συμφέροντα. Διὰ τοῦτο, αἱ Ἐκκλησίαι αὗται ἐπιχειροῦσι νὰ «στιγματίσωσι» τὰς Ἐκκλησίας τὰς σεβομένας τοὺς Ἁγίους Κανόνας διὰ τοῦ ἐπιθέτου «ΑΚΑΝΟΝΙΚΑΙ» (δίδουσαι αὐτῶ ὑπονοούμενον σημασίαν «ΨΕΥΔΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ») χωρὶς νὰ ἐννοῶσιν, ἢ ἐννοοῦσαι, ὅτι ὁ λέγουσιν εἶναι μέγα σφάλμα. Οἱ ἀδελφοὶ ἐκεῖνοι δέον πρῶτον νὰ ἐξηγήσωσι τί σημαίνουσιν δι' αὐτοὺς αἱ ἔννοια «ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ» ἢ «ΑΚΑΝΟΝΙΚΟΣ», καὶ ποῖον εἶναι τὸ σημεῖον ἀναφορᾶς τὸ λαμβανόμενον διὰ τὸν ὀρισμὸν τῆς κανονικότητος.

Ἡ λέξις «ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΣ» παράγεται ἐκ τοῦ ὄρου κανῶν, ἐπομένως, ἢ «κανονικότης» ἀναφέρεται, ὡς πάντες γνωρίζομεν, εἰς τὸ σύμφωνον πρὸς τοὺς Ἁγίους Κανόνας (τοὺς ἀποστολικοὺς τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων). Ὑπάρχουσι δύο τύποι κανόνων: 1- Κανόνες οἱ ἀφορῶντες ζητήματα πίστεως, οἵτινες εἰσὶ δογματικαὶ ἀποφάσεις, καὶ 2- Κανόνες οἱ ἀφορῶντες πειθαρχικὰ καὶ διοικητικὰ ζητήματα. Ὅταν λοιπὸν Ἐκκλησία τις τηρῇ τελείως τοὺς προαναφερθέντας κανόνας, εἶναι ἀπολύτως κανονικὴ. Ὁ μόνος κανὼν ὅστις οὐχ ὑπάρχει ἐν τῇ πραγματικότητι· εἶναι ἐκεῖνος ὁ δίδων δικαίωμα εἰς Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν νὰ ὀρίσῃ ἄλλην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς ΑΚΑΝΟΝΙΚΗΝ· ὅτι ὅμως τινὲς Ἐκκλησίαι ἀποδίδουσιν ἑαυταῖς τοιοῦτον δικαίωμα εἶναι τελείως διαφορετικόν, ζήτημα ἀπολύτως ἀντικανονικόν.

Ἀκριβῶς αἱ καλούμεναι «Κανονικαὶ Ἐκκλησίαι» ἐν τῇ Δύσει (καὶ οὐ μόνον ἐκεῖ), δημιουργοῦσιν καταστάσεις ἀπολύτως ἀνωμάλους ὅσον ἀφορᾷ τὴν τήρησιν τῶν προαναφερθέντων κανόνων, παραδείγματος χάριν: ἔχουσιν ἐπισκόπους κατοικοῦντας ἐν δυτικαῖς πόλεσιν μετὰ τίτλων ἐπισκοπικῶν ἐδρῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἐν «συγκατοικήσει» μετ' ἐνὸς ἢ πλειόνων ἐπισκόπων ἀνηκόντων εἰς ἄλλας «κανονικὰς» δικαιοδοσίας. Οὗτοι λοιπὸν, ἀντιβαίνουσιν τὸν κανόνα τὸν ἀπαγορευόντα ἐπισκόπων

νὰ κατοικῆ ἔξω τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔτι χειρότερον, ἀντιβαίνουσιν ἐκείνους τοὺς κανόνας τοὺς ἀπαγορεύοντας ἐπικαλυπτομένας δικαιοδοσίας. Ἄλλο παράδειγμα εἶναι αἱ περίφημοι «Ἐπισκοπικαὶ Συνδιασκέψεις» βάσει ποίου κανόνος ἐδημιουργήθησαν;

Πλείω τούτων παραδείγματα δύνανται νὰ παρατεθῶσιν, ἵνα ὀνομάσωμεν τινά: συμφώνως τῷ κανόνι 36 (κανὼν μᾶλλον λησμονημένος) τῆς Συνόδου τῆς Τρούλλου, τῆς καλουμένης «Πενθέκτης», συνόδου ἦντινα πᾶσαι αἱ καλούμεναι κανονικαὶ Ἐκκλησίαι ὀφείλουσιν ἢ δέον νὰ τηρῶσιν βάσει τῆς αὐτοαποκαλουμένης αὐτῶν κανονικότητος, αὕτη διατείνεται ὅτι τὰ πατριαρχεῖα καὶ αἱ Ἀυτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι αἱ ἀνακύψασαι ἢ ἀναγνωρισθεῖσαι ἀπὸ τοῦ ἔτους 692 καὶ ἐντεῦθεν, ΟΥΚ ΗΣΑΝ ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ. Αἱ Ἐκκλησίαι ἐκεῖναι παραβιάζουσι τὸν περίφημον κανόνα τὸν ὀρίζοντα τὴν ἀρχὴν τῆς «ΠΕΝΤΑΡΧΙΑΣ»: πράγματι, ὁ κανονικῶς ὀρθὸς τρόπος ὀρισμοῦ τῆς ὑπάρξεως ἄλλου πατριαρχείου ἔξω τῆς «Πενταρχίας» θὰ ἦτο ἡ ἀναγκαία σύγκλησις Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐνῶ ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι πάντα τὰ Πατριαρχεῖα καὶ αἱ αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι γεννῶνται μετὰ τὸ Μέγα Σχίσμα (Μόσχα, Βουλγαρία, Ρουμανία, Σερβία καὶ Γεωργία ἵνα ὀνομάσωμεν τινά).

Τελευταῖοι Λόγοι

Ἐπεχείρησα, ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις σελίσιν, νὰ δώσω τὴν ἐμὴν ὄρασιν τινων θεολογικῶν καὶ βιωτικῶν πτυχῶν τῆς ἀγαπημένης μου Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ καλὸν ἐν τούτῳ ἐστίν ὅτι, ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, ἡ Θεολογία εἶναι ζωὴ, καὶ ἐπομένως, ἡ ζωὴ εἶναι Θεολογία.

Ἡ συνέπεια μετὰ τοῦ κηρυττομένου καὶ τοῦ πραττομένου εἶναι τι ὃ ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ τρόπου τούτου τοῦ ζῆν τὴν πίστιν. Ὁ Θεὸς μοι

ἔδωκε τὸ χάρισμα τοῦ ἀνακαλύψαι τὴν πηγὴν ταύτην τῆς χάριτος ὅτε εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν παπικὴν ἐκκλησίαν. Διὰ τῆς μελέτης τῆς παπικῆς θεολογίας, εὔρον τὴν ὁδόν, ἣτις, εἶμαι βέβαιος, εἶναι ἐκείνη ἣνπερ ὁ Χριστὸς κατέλιπεν ἡμῖν διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Οὐκ ἔστιν ὁδὸς εὐκόλος νὰ ἀκολουθηθῇ, ἐὰν εἶσαι ἄνετος καὶ ζῆς τὴν πίστιν σου μόνον ἐν τισὶν ἡμέραις, διότι εἶναι μόνιμος ἀνάβασις εἰς τὸν Γολγοθᾶν ἀποδεχόμενος ὅτι, ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ, οὐδέν ἐσμεν.

Τὸ εἶναι Ὁρθόδοξος σημαίνει τὸ ζῆν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν καθ' ἐκάστην ἡμέραν· τὸ ἔχειν πάντοτε τὸν θάνατον ἐν τῷ νῷ, ἀλλ' ἄνευ φόβου, ἀλλ' ὡς ὑπόμνησιν ὅτι ὁ ἀγὼν ἡμῶν κατὰ τῆς ἁμαρτίας πρέπει νὰ ᾗ μόνιμος ἵνα μὴ λυπήσωμεν ἢ προσβάλωμεν τὸν Κύριον ἡμῶν.

Λυπηρὸν τὸ ὅρᾶν πῶς τινὲς ἐκκλησίαι ἠνώθησαν ὑπὸ τὸν καλούμενον οἰκουμενισμόν καὶ προτίθενται νὰ σχηματίσωσιν ἐκκλησίαν ἀνθρώπων ἀλλοτρίων πρὸς ὃ κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὀδηγοῦσαι τοὺς πιστοὺς εἰς πλάνην καὶ αἵρεσιν, ἐγκατέλιπον τὰς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τὴν ἐμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀπορρίπτουσι τὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἀπαγορεύουσιν, οὕτω μετατρέπουσαι τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν εἰς σύγχρονα Σόδομα.

Τῷ Θεῷ, Τριαδικῷ καὶ Ἐνί, ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εὐρετήριο

Προλεγόμενα

1, 2

Τὸ Σχίσμα τοῦ 1054, τινὰ ἱστορικὰ	3
Ἡ Γνησίᾳ Ὁρθοδοξίᾳ	3 , 4, 5
Τὸ Παλαισημερολογιτισμὸς	5, 6
Πρῶτα βήματα	7 - 15
Αἱ μεγάλαι αἱρέσεις τῶν τελευταίων αἰῶνων	15
Σεργιανισμὸς	15 -17
Κυπριανισμὸς	18
Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ	18 -20
Τινὲς ἀρχαῖαι αἱρέσεις	20
Γνωστικισμὸς	20, 21
Γνωστικισμὸς	20, 21
Μανιχαϊσμὸς	21
Δοκητισμὸς	21
Πατριπαθητισμὸς	21
Ἀρειανισμὸς	21, 22
Ἀπολλιναρισμὸς	22
Νεστοριανισμὸς ἢ Διφυσιτισμὸς	23
Πελαγιανισμὸς	23
Μονοθελητισμὸς	23
Εἰκονομαχία	24
Καθαρισμὸς	24, 25
Ἡ Θέωσις	25
Ἡ Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ	25
Θεμελίωσις τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς	25 - 27
Τί λέγουσιν οἱ Ἅγιοι Πατέρες;	27 - 29
Μία ἔποψις τῆς Ἐκκλησιολογίας	30 - 33
Ἡ σημασία τῆς σωματικῆς καὶ φυσικῆς νηστείας	33 - 37

Παράδεισος καὶ Κόλασις	37 - 38
Ἡ ἁμαρτία	40
Τίς ἐστὶν ἡ θεμελίωσις τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως;	40 - 45
Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα	45, 46
Τινὰ περὶ Πατρολογίας	46
Ἱερὰ Γράμματα	47, 48
Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος	48 -51
Μοναχισμός	51 -53
Οἱ βαθμοὶ τοῦ Μοναχισμοῦ	53 -55
Ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας	55 -57
Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης	57, 58
Ἡ Ἱερωσύνη	59 -61
Περὶ Κανονικότητος	61 -63
Ἐπίλογος	63, 64
Εὐρετήριο	64, 65
Περὶ τοῦ Συγγραφέως	66, 67

Περὶ τοῦ Συγγραφέως

† Βασίλειος (κατὰ κόσμον Σαλβαδόρ Γανδούλφο Τ.), ἀνήκει εἰς Σύνοδον τοῦ Παλαιοῦ Ἑλληνικοῦ Ἡμερολογίου, γνωστὴν καὶ ὑπὸ τὸ ἀκρωνύμιον Γ.Ο.Χ. Ἐσπούδασε τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν ἐν τῷ Ἀθηναίῳ Ἅγιος Μάρκος καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν θεολογίαν. Ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῶν ἐξήκοντα ἐννέα ἐτῶν, αὐτοεπιβληθεῖσα αὐτῷ ἀποστολὴ εἶναι τὸ νὰ φέρῃ τὴν Ὁρθοδοξίαν εἰς πάντας, καὶ διὰ τοῦτο ἐρείδεται ἐπὶ τῶν Κοινωνικῶν Δικτύων καὶ ἐπὶ τῆς συγγραφῆς τούτων τῶν εὐαναγνώστων βιβλιαρίων. Ἡ γενομένη αὐτοῦ συμμετοχὴ εἰς τὴν Παπικὴν Ἐκκλησίαν ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ ἔχη βαθυτέραν γνῶσιν τῶν ὑπαρχουσῶν σήμερον δυσκολιῶν, ὥστε ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία νὰ δύναται ἅπαξ ἔτι νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθὼς ἦτο

πρὸ τοῦ Σχίσματος τοῦ 1054. Νῦν διαμένει ἐν Χιλῇ, ἐν τῇ αὐτοῦ Μονῇ τῇ καθιερωμένῃ εἰς τὸν Ἅγιον Βασίλειον.